

Klemens Tilmann

JAUNOS SIELOS AUKLĖJIMAS

maldos gyvenimui

Klemens Tilmann

JAUNOS SIELOS AUKLĖJIMAS

maldos gyvenimui

leidykla
Ramona

1997

UDK 268

Ti 51

Nihil obstat

Mons. Prof. Dr. Vincas Bartuška Censor deputatus,
1996 12 19

Imprimatur

Josephus Žemaitis MIC Ep. pus Vilkauiškensis,
Marijampolė, 1997 01 31

Gebetserziehung im Religionsunterricht St.Benno Verl. Leipzig 1956 m.

Iš vokiečių kalbos vertė kunigas Juozas Matulaitis

Koregavo ir redagavo P. Mozūraitytė

Rinko, maketavo ir spausdino leidykla "Ramona",
Vytauto g. 35, 4520 Marijampolė, tel. (8-243) 59846

ISBN 9986-851-05-X

ĮŽANGA

Svarbus religijos mokymo uždavinys yra išmokyti vaiką melstis. Religija nėra tik Dievo pažinimas, bet ir ryšys su Juo. Žmogus palaiko tą ryšį, Dievo klausydamas ir kalbėdamas Jam. Klusnumas Dievui ir malda yra religinio gyvenimo išraiška. Dažnai geros katecheto pastangos lieka nesėkmingos, jei nekreipiama pakankamo dėmesio į šį faktą. Daug kas sukliudo įpratinti vaiką melstis: laiko trūkumas, vaiko klaidos, bloga aplinka namuose. Kaip tik dėl to vaiko auklėjimas maldai turi būti pirmasis katecheto rūpestis. Mokykime vaikus melstis. Tada mes būsime viską pasiekę. Jei neišmokysim jų melstis, mes nieko nebūsime pasiekę.

Autorius nori suteikti patarimų, kaip auklėti vaiką, kad jis pamiltų maldą, kad būtų geras maldininkas.

Vaiko auklėjimas maldai

Pareiga melstis

“Pasaulis yra sukurtas maldai”. Tuos žodžius pasakė šv. Pranciškus Salezietis. Šitie žodžiai galbūt stebina mus. Tačiau mes turime prisiminti, kad visi daiktai sukurti žmogui, o žmogus - Dievui, kad malda bendrautų su Dievu, kad kreiptųsi į Jį, kad gyventų su Juo. Taip mums bus suprantamas šitas išsireiškimas. Žmogus yra sukurtas, kad garbintų Dievą. Šitą tiesą pasakė šv. Ignacas Lojola savo rekolekcijų pradžioje. Šitie du šventieji primena mums žmogaus paskirtį - malda garbinti Dievą, malda bendrauti su Dievu. Taip malda tampa svarbiausiu įvykiu pasaulyje. Mes tik turime stebėti, kad, mokant vaikus katekizmo, per mažai kreipiama dėmesio į šitą svarbiausią sritį. Katechetai turi daug knygų, kurios smulkmeniškai pamoko vaikų mokymo būdų, tačiau mums nežinomas praktiško vaikų auklėjimo maldai vadovėlis. Mėginimai šitoj srityj niekad nebus pervertinti. Galbūt esame racionalizmo įtakoje ir manome, kad tikėjimo tiesų žinojimas veiks savaime. Nurodome sakramentus kaip savaime veikiančias priemones Dievo malonių įgijimui, o į auklėjimą maldai nekreipiame dėmesio. Galbūt didelė dalis liturginių maldų lotynų kalba, be to, žmogaus širdies tingumas sukliudo maldai kilti į Dievą. Kaip bebūtų, yra tikra, kad prieš mus yra svarbi auklėjimo sritis, į kurią ateityje turime kreipti daugiau dėmesio.

Atkreipkime dėmesį, kaip tai praktiškai įvykdyti, turint galvoje vaiko vystymosi etapus.

Pirmasis žingsnis, kūdikį auklėjant maldai

Vieno, dviejų metų kūdikis dar negali susidaryti Dievo sąvokos. Tačiau tikinti motina, guldydama kūdikį į lovelę, pasilenks prie jo, sudės jo rankutes maldai ir sukalbės maldelę. Kūdikis dar nesupras, ką daro jo motutė, bet jis mato jos tylą, susikaupusį veidą, ir telkiasi jėgos būsimeis dalykams.

Motina su kūdikiu eina pro bažnyčią ir paima kūdikį į Dievo namus. Kūdikis dar gerai nesupranta motinos daromų veiksmų, tačiau ir jis stengiasi paimti piršteliu švęsto vandens, sekdamas motutę, stengiasi atsiklaupyti, nes mato tyliai klaupiančią motutę. Tyli, papuošta bažnyčia skatina kūdikio jėgas. Jis dar nemoka kreiptis į Dievą, tačiau sieloje jau rengiama dirva būsimoms dorybėms.

Kaip prasideda maldos gyvenimas?

Kūdikio maldos gyvenimas prasideda maždaug trečiais jo gyvenimo metais. Kaip tai turi prasidėti? Galbūt kūdikis turi visų pirma išmokti ryto, vakaro maldų? Gal "Tėve mūsų"? Ne. Maldos gyvenimas kūdikyje turi prasidėti visai kitaip. Kūdikio motina pasakoja savo vaikeliui apie gerąjį Dievą, kuris yra mūsų Tėvas, gerų dovanų Dalintojas, kuris kiekvienam nori gero. Kūdikis išgirsta, kad Dievas myli gerą ir bjaurisi blogiu. Pamokymais, kurie visada jungiami su vaiko pergyvenimais, su jo kasdienybe, su jo gyvenimu, kūdikis išmoksta kreiptis į Dievą. Taip jis gauna atsakymą, kas yra Dievas ir ką Jis daro. Šitai kūdikiui, kuris kalba net daiktams, yra labai natūralu. Medžiagos kūdikio maldos gyvenimo vystymuisi labai daug: jo gyvenimas su vaikais, kentėjimai, konfliktai, gėlės, gyvuliai, visi daiktai, kuriuos jis mato, Dievo duoti jam jo tėveliai. Visus šituos kūdikio pergyvenimus pamaldi jo motina jungia su žiniomis apie Dievą, moko kūdikį dėkoti Dievui, pasakoti Dievui, kalbėtis su Dievu, jį prašyti, trumpai išsireiškiant, moko gyventi su Dievu, vadovauja jo gyvenimui su Dievu.

Auklėjimas maldos gyvenimui visų pirma nėra priminimas maldos pareigos, bet malda nurodoma kaip gyvenimo dalis. To turime tvirtai laikytis. Atlikimas pareigos melstis yra antraeilis dalykas, šis tas menkesnio, pakaitalas. Pareigą melstis primename, kai apleistas gyvenimas su Dievu, kai reikia išgelbėti nors tai, kas būtiniausia. Tačiau pakaitalu nelaimime jaunos širdies Dievui.

Tad pradedame auklėti vaiką maldos gyvenimui ne su "Tėve mūsų". Kai kurie tėvai šitą maldą laiko pirma ir svarbiausia, ką vaikas turi išmokti. Pamaldžių tėvų namuose vaikas kasdien girdi kalbant tą maldą. Šitoks auklėjimas maldos gyvenimui yra negatyvus. Pirmasis vaiko išpūdis apie maldą, kuri pastoviai pasilieka jame, yra tas, kad jis turi kalbėti žodžius, kurių nesupranta. Taip vaikas ne visiškai supranta savo pirmo pergyvenimo santykiuose su Dievu, ne visiškai supranta jį. Taip nuo pat

pradžios susilpninamas maldos gyvenimas kūdikio sieloje. Tas religinį vaiko maldos gyvenimą silpninąs poveikis dar padidinimas, jei po "Tėve mūsų" mechaniškai mokoma "Sveika Marija", nekreipiant dėmesio, kad šiuo atveju maldoj jau kreipiamasi į kitus asmenis. Šituo būdu padedami pagrindai mechaniškai, formaliai maldai. Kai kurie žmonės ir visą gyvenimą neišsilaivina iš šito maldos kalbėjimo būdo.

Pirmoji vaiko malda neturi būti ryto, vakaro malda. Ryto, vakaro malda yra natūrali kiekvieno krikščionio malda, tačiau ne pirmoji jo kūdikystės malda. Malda yra bendravimas su Dievu. Vaikui tai pabrėžtina nuo pradžių. Malda turėtų būti dažnai, kone nuolat bendrauti su Dievu. Tačiau kadangi žmogus yra silpnas ir gali visai užmiršti maldą, bendravimą su Dievu, tai jam nurodo ryto ir vakaro paskirtas maldai metas. Maldos gyvenimą galima palyginti su santuokos gyvenimu, kur du žmonės mąsto, drauge gyvena, kalba, papasakoja vienas kitam savo rūpesčius, pergyvenimus. Surandamas tinkamas pokalbiui metas, kada ramiai galima išsikalbėti. Pasauliečiai nenori kopijuoti vienuolių maldos gyvenimo, tačiau nori turėti savo religiniam gyvenimui formą, kuri atitiktų jų gyvenimą.

Kūdikis mokosi pirmųjų maldelių

Šitas antrasis vaiko auklėjimo maldai tarpsnis eina drauge su pirmuoju. Neminėsime trumpų maldelių formulių, kurias kūdikis išmoksta ir kalba, nes jos žinomos. Prisiminsime tų maldelių reikšmę kūdikio ir apskritai žmogaus gyvenime.

Medžiagos žmogaus maldos gyvenimui teikia ne tik jo pergyvenimai, bet ypač apreiškimas. Gera yra, kad turime formuluotą atsakymą į klausimą apie tikėjimo tiesas. Pažintos tikėjimo tiesos suteikia žmogaus širdžiai medžiagos maldai, iškels žmogų virš jo prigimties galimybių, įves į tikėjimo pasaulį.

Jei lyginsime laisvai kalbamą maldą su kalbama suformuluota malda, turėsime pasakyti, kad laisvai kalbama malda yra gyvesnė, labiau kylanti iš širdies gelmių, asmeniškesnė, tačiau yra pavojus jai sunykti. Dievo žodžio skelbimu, gerais maldos tekstais, pastoviu vadovavimu maldos gyvenimui malda praturtinama. Suformuluoti maldų tekstai, ar jie skaitomi, ar mintinai kalbami, bus turiningesni, didingesni negu savais žodžiais kalbamos maldos, suteiks daugiau medžiagos tikėjimui, bus atsakymas apsireiškiančiam Dievui. Patirtis įrodo, kad suformuluoti maldų tekstai

pakelia besimeldžiančio dvasią, praturtina jo vidaus gyvenimą. Tačiau, kalbant suformuluotus maldų tekstus, atsiranda pavojus kalbėti malda be vidaus dalyvavimo maldoje, tarti žodžius be minties.

Galime pastebėti, kad 5-7 metų amžiaus vaikas vienu, kitu gestu ir bendra kūno laikysena išreiškia savo maldų mintį: pagarbą, pasitikėjimą, pasivedimą Dievui, kaip tai geriausiai tinka jo amžiui.

Sveikas auklėjimas maldai rūpinasi abiejų meldimosi būdų mokymu, taip, kad vienas remtų kitą. Abu meldimosi būdai naudotini ryto, vakaro maldos metu, besirengiant atgailos sakramentui, priimant šv. Komuniją.

Formuluotoje maldoje turi atsispindėti besimeldžiančio žmogaus tikėjimas, turi atsispindėti išganymo tiesos. Maldos formulės turi įvesti vaiką į didį maldos ir tikėjimo pasaulį. Kiekvieną gerą vaiko maldą turi suformuoti objektyvios tikėjimo tiesos, apreiškimas, dogmos. Antra vertus, kiekviena malda turi būti ir subjektyvi, asmeniška, turi kalbėti, mąstyti, jausti vaiko širdis. Auklėjant vaiką maldos gyvenimui, čia surandame trūkumą. Daugelis vaiko maldų yra atsitiktinės. Labai turiningos ir gilios yra kad ir tokios trumpos maldelės: "Dieve Tėve, Tu esi aukštai virš manęs"; "Jėzau Kristau, Tu esi šalia manęs"; "Šv. Dvasia, Tu gyveni manyje".

Vaikas mokomas gerai pažinti krikščionių tikėjimą

Katalikiškoj šeimoj, taip pat mokantis religijos žinių mokykloje, prieš vaiko akis pasirodo platus tikėjimo pasaulis. Dabar labiau negu anksčiau prieš vaiko akis margi pasaulio įvykiai, Dievo darbai, žmonių darbai. Vaikas supažindinamas su Dievo apreiškimu. Tai maldos gyvenime labai svarbu.

Malda yra bendravimas su Dievu. Tą bendravimą suformuoja ne vienašališkai žmogus. Malda yra ne tik žmogaus kalba. Žmogus, kuris meldžiasi, turi turėti asmenį, su kuriuo bendrauja, turi vis labiau pažinti jį, turi išgirsti, ką Dievas sako jam. Dievas gi kalba mums įvairiais darbais ir įvykiais, apreiškimu. Čia prasideda maldos gyvenimo vystymosi galimybės, kuo vaikas gyvena visą mokyklos lankymo laikotarpį.

Besimokant šventosios istorijos ir katekizmo, svarbiausias klausimas turi būti: Ką mes sužinojome apie Dievą? Jei šitas klausimas nebus keliamas, vaiko dėmesys liks nukrypęs tik į išviršinius dalykus arba šiaip į nesvarbius

dalykus, ar mažiau svarbius. Jei šitas klausimas bus iškeliamas, vaiko sieloj susidarys kaskart vis ryškesnis Dievo paveikslas ir širdis užsidegs Dievui.

Prie šito klausimo tuoj prijungiamas kitas: Kaip gali maldoje išsikalbėti? Kaip gali padėkoti Dievui? Kaip gali Dievui išreikšti savo džiaugsmą, nustebimą, pasitikėjimą? Svarbiausias dalykas nėra tiesos pažinimas racionaliū būdu, ne tiesos įdiegimas atmintim, bet pamąstymas, ką tai duoda mūsų gyvenimui su Dievu. Taip susidaro vaikams maldos medžiaga, taip vaikai parengiami maldai.

Kaip praktiškai meldžiamasi? Prisiminus, ką mes galime pasakyti Dievui, seka klausimas, kaip pasakysime Dievui tai, ką manome, 6-8 metų amžiaus vaikui nesudaro sunkumų išreikšti Dievui savo troškimus savais žodžiais. Besirengią šv. Komunijai vaikai tiek įsisąmonina religijos tiesas, kad jie gali Dievui pasakyti to meto jų troškimus savo žodžiais.

Vyresnio amžiaus (12 metų) vaikai pamokomi tyliai pasikalbėti su Dievu. Malda turi būti vaiko širdies dalykas ir turi būti kalbama be sunkumų. Vaikas mokomas pakalbėti su Dievu apie tai, ką Dievas pasakė ar padarė.

Su vaikais mes, pvz., kalbėjomės apie įvykius pirmose Sekminėse. Į tuos įvykius vaikai turi atsakyti malda. Nusivedame vaikus į bažnyčią. Jiems suklaupus, jiems sakykime: "Kalbėjome apie didelius šv. Dvasios darbus. Dabar pakalbėsime apie tai su šv. Dvasia. Aš kalbėsiu maldą, o jūs vis atsakinėkite: "Tai mes tikime, šv. Dvasia" Taip mes tikėjimo pareiškimais įsisaviname tiesą.

- Tu esi galingiausia Dievo Dvasia.

- Tai tikime mes, šv. Dvasia.

- Tu gali žmonių širdyse uždegti ugnį...

Tu gali suteikti žmonėms įkarščio gėriui...

Tu gali suteikti jiems drąsos... Tu nori pripildyti mūsų širdis...

- Tai mes tikime, šv. Dvasia.

Katechetas toliau kalba:

- Šv. Dvasia yra didinga ir šventa. Mes turime garbinti ją. Tai dabar padarysime. Visi atsakykite: "Mes garbiname Tave, šv. Dvasia".

- Tu, šv. Dvasia, esi tvirtesnė už smarkiausią audrą... Tu degi labiau už didžiausią ugnį... Tu myli labiau negu kuri nors motina pasaulyje. Tu veiki, Tu pašventi, kurį nori...

Kiekvienu atveju vaikai atsako:

- Mes garbiname Tave, šv. Dvasia.

Katechetas kalba:

- Padėkosime šv. Dvasiai už visa, ką gero padarė mums. Jūs visi atsakykite: "Mes nuoširdžiai dėkojame Tau, šv. Dvasia".

- Tu atvedei mus pas krikštyklą šv. krikštui.
- Mes nuoširdžiai dėkojame Tau, šv. Dvasia.
- Tu padarei mus Dievo vaikais... Tu leidai mums gyventi Tavo gyvenimu... Tu visada rūpiniesi mumis... Tu visada myli mus.

Garbinantieji šv. Dvasią savo atsakymuose gali išreikšti nustebimą, pvz.:

- Tu, šv. Dvasia, akimirksniu suteiki drąsos ir įkarščio apaštalams.
- Tokia galinga esi Tu, šv. Dvasia.
- Tu šv. Petro pamokslu viena diena gražinai 2000 žmonių... Tu visus pašaukei į tikėjimą... Tu pašaukei juos krikštui ir apšvietei juos savo šviesa.
- Tokia galinga esi Tu, šv. Dvasia.

Po to gali sekti prašymai, pasitikėjimo pareiškimai, meilės, pasiaukojimo aktai.

Šitas meldimosi būdas yra visai teisingas. Vaikai aktyviai dalyvauja ir įjungiami į malda, išvengia išsiblaškymų, jaučia besimelsdami daugiau kūrybinės laisvės, turi besimeldžiant mąstymui daugiau medžiagos. Tai malda - mąstymas. Maldos kartojimu labiau įsigilinama į mąstomą tiesą, ji labiau įsivaizduojama, labiau pažvelgiama į savo vidų. Šituo būdu besimeldžiant, kalbama bendrąją šv. mišių malda, šv. rožančiaus malda, kalbamos kai kurios šv. mišių dalys. Taip labiau išvengiame monotoniškumo ir nuobodumo, kuris sugadina vaiko pamaldumą, priverčiame vaiką mąstyti, teisingai melstis.

Nėra pamokymo, po kurio nebūtų galima taip pasimelsti. Pamokymas suteikia maldai daugiau ar mažiau medžiagos, nes pamokymuose dažnai kalbame apie tikėjimą ir meilę, jei norime, kad mūsų skelbimas būtų linksma naujiena. Suprantama, ne po kiekvieno pamokymo panaudotinas šitas meldimosi būdas. Šitas litanijos būdu meldimasis yra tik pavyzdys, kaip galima paprastai perteikti sielai krikščionių tikėjimo tiesas. Tokia malda kils iš širdies, ir galime tikėtis Dievo malonės paramos.

Kitas auklėjimo maldai būdas yra pamokymas vaikų parašyti įvairias maldeles, pvz.: "Ką tu būtum pasakęs Dievui Abelio vietoje?" Žemesnėse klasėse tokios maldelės gali būti sudaromos bendrai visų. Lentoje bus užrašomas sakinyš po sakinio vaikų siūlomų tekstų. Taip vaikas bus pamokytas savarankiškai melstis ir šv. Komunijos metu galės laisvai pasimelsti savo žodžiais. Mokymo metu gera yra vaikams išdalinti paveikslėlius mokymo tema. Juos vaikai gali įsidėti į sąsiuvinius ir parašyti atitinkamą maldelę. Tas sąsiuvinis bus gera maldaknygė prieš Komuniją ir po Komunijos maldoms.

Aukštesnėse klasėse moksleiviai paskatinami parašyti litanijų, pvz., surašyti visus Jėzaus vardus, žinomus iš šv. Rašto, taip pat simbolinius

Jėzaus vardus, Medžiagos tam reikalui galima rasti šv. Rašte, katekizmuose.

Aukštesnių klasių moksleiviai gali būti paskatinami perrašyti koki nors mokomą dalyką kitu asmeniu, pvz.; pakeisti į "tu".

Taip puoselėjant maldos gyvenimą, mokymo vieta taps maldos vieta. Religijos mokymas nebus tik žinių mokymas ir jų išreikalavimas, bet maldos gyvenimas; bus lavinamas ne tik protas, atmintis, bet bus besimeldžiant gyvenama tikėjimu ir meile. Jei prie to dar bus pridėdamas pasiryžimas, viską pateiksime vaiko mąstymui.

Auklėjant maldai, mūsų pareiga yra vesti visą žmogų pas apsisireiškiantį Dievą.

Kasdienė malda

Kiekvienoj pamokoj būtų gera skirti nors kelias minutes pamokymui apie ryto, vakaro maldą, kad susidarytų vaiko sieloje įprotis kasdien kalbėti maldą.

Melstis galima laisvai, savais žodžiais reiškiant savo mintis, kalbant mintinai mokamus maldų tekstus, naudojantis maldaknyge. Galima net susidaryti kalendorių, kaip bus keičiami meldimosi būdai. Laisvai maldai pateikiamas turinys, kurį sudaro trys dalykai: dėkojimas, aukojimasis (gera intencija), prašymai. Aptariama su vaikais, už ką turime dėkoti. Dėkoti turime Dievui, nes pažįstame Jį, esame Jo vaikai, turime tikrą tikėjimą, esame pakrikštyti, esme skirti amžinajai laimei. Gera intencija padaroma, pareiškiant Dievui, kaip mes aukosimės Jam. Vaikai pamokomi, ko jie turėtų prašyti Dievą. Prieš maldą susitelkiame, sudarome išviršinę ramybę, viduje nurimstame, susidarome pagarbią kūno laikyseną, nukreipiame mintis į Dievą. Baigdami maldą, prisimename Dievą, kuris mato mus, kuris su meile žiūri į mus, kuris laukia mūsų, besimeldžiančių, šaukia mus pas save. Kiekvieną kartą pamokoje apsiribojama tam tikra tema ir padaroma praktiškų pasiryžimų.

Mažųjų pasiryžimų vykdymas gali būti kontroliuojamas. Į klausimą, ar sukalbėjo ryto, vakaro maldą, užtenka ženklo akimis, kad būtų išsaugota paslaptis. Didesniems vaikams ryto, vakaro maldos kalbėjimo kontrolė įjungžiama į sąžinės sąskaitą, dėl kurios jie duos apyskaitą tik nuodėmklausiu. Kiekvienas pamąstys, ar kalbėjo ryto, vakaro maldą, kaip kalbėjo, jei nekalbėjo, kodėl nekalbėjo. Ryto, vakaro maldos kontrolė gali būti padaryta raštu, atsakant į klausimus apie maldą, nepasirašant savo

pavardės. Vaikams taip pat galima paskirti rašomąjį darbą tema: Kaip reikia ryte ir vakare pasimelsti.

Svarbu aptarti su vaikais aplinkybę, ką vaikas turi daryti, jei jis miega kambaryje, kuriame tėtė 6 val. ryte įjungia radijo aparatą, o vyresni broliai ar sesutės pajuokia maldą. Ką reikia daryti, kad malda nebūtų užmirštama?

Pokalbiais šita tema pagilinamas ir sustiprinamas įprotis kasdien pasimelsti. Panašiai galima aptarti maldą prieš išpažintį ir po išpažinties, maldas šv. mišiose, taip pat šv. Komunijos maldas.

Malda prasidedančiu brendimo laikotarpiu

Su naujomis problemomis susiduria auklėtojas, auklėjantis maldos gyvenimui maždaug apie 12 metų amžiaus vaikus. Šiuo metu berniukams ir mergaitėms labai daug įtakos turi išorinis pasaulis, o ypač tuo laikotarpiu išbunda jo savasis "aš". Tokio amžiaus vaikai yra linkę į išoriškumą, paviršutiniškumą, supasaulėjimą. Tikėjimo jie jau nepriima kaip anksčiau be kritikos. Jų maldos gyvenimas pradeda skursti, malda dažnai apleidžiama arba sukalbama mechaniškai.

Vaikai mokomi tvarkingai atsistoti, viduje ir išorėje susitelkti, besimeldžiant įsivaizduoti Dievą, mąstyti apie tai, kad Dievas žiūri į juos ir laukia jų maldų. Taip vaikai išmoksta asmeniškai kreiptis į Dievą, o ne tik kartoti išmoktas maldas.

Šito amžiaus vaikai, kaip pradžioje mažieji, mokomi kasdien bendrauti su Dievu. Su vaikais aptariama, ką įvairiose aplinkybėse galime pasakyti Dievui: pamatę žydinčią pievą, tekant saulei, pradedant darbą, pagundų metu, praeinant pro kalėjimą, matant palaidojimą. Tai artima gyvenimui.

Vaikai išmokomi trumpų maldelių, kurias jie gali panaudoti kiekvieną akimirsnį: "Viešpatie, pasigailėk manęs", "Gailėstingasis Jėzau, būk man geras", "Viešpatie, aš dėkoju Tau", "Visa Tavo, Viešpatie, garbei". Linkėjimą: "Viešpats tepasigaili jų", galima pasiūsti daugeliu atvejų. Tai galima nusiūsti ir tiems, kurie įskaudina, nuo kurių negalima apsiginti.

Maldos aplankant bažnyčią, dalyvaujant šv. mišiose, priimant šv. sakramentus, keičiasi, besikeičiant žmogaus amžiui.

Brendimo pradžioje turi praturtėti jų maldų turinys. Vaikai pamokomi pasirinkti arba susikurti maldelių į Jėzų, į švč. Mariją.

Šv. Jono valanda

Auklėjimui malda labai patarnauja kad ir viena šv. Rašte minima scena, kurią galima pavadinti "šv. Jono valanda". Ją pergyventi galime tokiu būdu.

Vaikai bažnyčioje užima pirmuosius suolus. Prieš juos pastatomas didelis šv. Jono paskutinės vakarienės metu prie Išganytojo Širdies paveikslas. Vaikams pasakoma, kad dabar Išganytojas yra labai arti jų, kaip buvo arti prie šv. Jono paskutinės vakarienės metu. Jis suprato švč. Jėzaus širdies mintis. Išižiūrime į paveikslo smulkmenas. Kai patenkintas išorinis smalsumas, skaitoma paveikslo mintį atitinkanti Evangelija, vaikams smulkiai papasakojama apie įvykį. Vaikams gali būti parodoma ir kita Evangelijoje minima scena, pvz.: Kristus pagydo ligonį. Išižiūrime paveiksle smulkmenas, kad pasijustume lyg patys ligoniais. Tada mes pergyvensime su vaikais ligonio stebuklingą pagydymą. Po to persikeliamo į šį metą. Tas pat Išganytojas stovi prieš mus, gydo mūsų aklumą, kurtumą, luošumą. Tai pirmoji "šv. Jono valandos" dalis. Antroje tos valandos dalyje seka vaikų padėkos malda. Už Jėzaus gerumą jie atsako padėka: gailesčiu dėl nuodėmių, meile, prašymais. Šitiems maldos aktams vaikai pasirengia viduje ir išoriškai: nutyla, atsiklaupia. Visą "valandą" mokytojas užbaigia malda drauge su vaikais. "Šv. Jono valandoj" paliekama vietos privačiai maldai.

Šv. mišios - gera auklėjimo maldai priemonė

Didžiausia, svarbiausia priemonė vaikų auklėjimo maldos gyvenimui yra šv. mišios. Apskritai šventadienio pamaldos yra tikintiesiems maldos ir gyvenimo mokykla. Čia jie įvairiai pasimeldžia. Čia meldžiamasi (šv. mišių išanga, aukojimas, gradualas, Komunija) kalbama arba giedama (Kyrie, Gloria, Tikiu, Sanctus, Dievo Avinėli). Seka kunigo maldos visų šv. mišių dalyvių vardų (prefacija, kanonas). Pagalba ir vadovas asmeniškoms tikinčiųjų maldoms gali būti didžiojo penktadienio prašymai už įvairius žmones ir luomus. Malda su mąstymu gali būti Dievo žodžio klausymas, skaitymas šv. Rašto tekstų šv. mišioms, kas padeda geriau suprasti sekančius po to šventus veiksmus ir padeda maldai. Šv. mišių

aukojimas yra proga praktiškai įrodyti artimo meilę dovanomis šv. mišių Aukai, kurios mums gerojo Dievo gražinamos pašvęstos šv. Komunijos išvaizdoj.

Kad vaikai turėtų naudos iš šv. mišių, jie supažindinami su atskiromis šv. mišių dalimis ir jų prasme. Taip tikintieji suartinami su Kristumi, aukščiausiu Nauj. Įstatymo Kunigu. Taip tikintieji galės su šv. Augustinu pasakyti: "Giesmių žodžiai veržėsi į mano ausis, tiesos žodžiai veržėsi į mano širdį, kurioje kilo meilė ir pamaldumas, veidais ritosi ašaros, man buvo gera". Šv. Dvasia atidaro mūsų širdžių duris liturgijos įtakai, padeda suprasti jų reikšmę. Įpratinkime ypač jaunimą dalyvauti šv. mišiose ir pergyventi jų mintį. Apeigos taip pat veikia mūsų jausmus. Jei stengsimės suprasti apeigų mintį, jos ne tik neišblaškys mūsų, bet pagilins mūsų vidaus gyvenimą.

Bažnytiniai metai padeda asmeniškai pergyventi išganymo tiesas, kurias mums primena įvairūs Bažnyčios metų laikotarpiai.

Brendimo metu svarbu jauniems žmonėms, kad jie būtų pamokyti asmeniškai melstis. Taip gyvenimas sujungiamas su malda. Kristus ir šventieji parodo mums maldos pasaulio turtingumą. Maldos gyvenimui geros medžiagos randame psalmėse, liturgijoje, įvairių laikotarpių Bažnyčios istorijoje. Brendimo laikotarpiu jaunimui jau nebetinka vaikų maldaknygė.

Auklėjant jauną žmogų maldos gyvenimui, naudinga aptarti besimeldžiant padaromas klaidas: mechanškai, vien prašant, be pagarbinimo, apleidimas maldos be noro, jaučiant vidaus sausrą.

Jauniems žmonėms primename, kad malda yra Dievo malonės stebuklas. Besimeldžiantį pradžiugina tai, kad maldos pradžią mumyse padaro Dievas. Religinio gyvenimo pradžią Dievas padaro ne tik krikšto sakramentu, bet kiekvieną akimirksnį, kada mes meldžiamės. Šv. Dvasia "užtaria mus neišreiškiamais atodūsiiais" (Rom.8,26). Mūsų maldos gyvenimą pagilina tiesa, kad mes į Dievą Tėva kreipiamės, tarpininkaujant Jo Sūnui Jėzui Kristui.

Gali būti žodžiais neišreikšta malda. Tai pamaldi laikysena, gera intencija, gyvenimas Dievo akivaizdoje. Šitokia, žodžiais kad ir neišreikšta malda, atgaivina žmogų.

Gali kilti klausimas, ar nebus sugadinta malda, jei, keliaujant traukiniu, bus nutraukta malda ir stebimasi gražiu reginiu. Norėdami atsakyti į šitą klausimą, turime atsakyti į klausimą, kas yra Dievo garbinimas. Nebus sugadinta malda, jei nebus nutrauktas gyvas ryšys su Dievu.

Kai kurias maldas kalbame kartodami. Jėzus kartojo savo maldą Alyvų kalne, sutikdamas kentėti žmonių išganymui. Trumpos, kartojamos

maldelės padeda mums geriau įsisavinti kai kurias tikėjimo tiesas. Tos kartojamos maldos yra tarytum sielos alsavimas. Jomis nepasakome Dievui kiekvieną kartą ko nors naujo, o tik pasilieiname prie tiesos, gėrio, šventumo.

Vienas kapelionas teisingai pasakė: "Jei išmokėme vaikus gerai melstis, jie visko išmoko; jei neišmokėme jų gerai melstis, jei nieko neišmoko".

* * *

Jaunos sielos auklėjimo maldai sritys

Maldos lobynas

Veltui ieškosime jaunimo auklėjimo maldos gyvenimui vadovėlio, tokio nėra. Patieksime keletą maldos pavyzdžių.

Vaikas turi išsinešti į gyvenimą mintinai išmuktų maldų.

Tokios maldos yra: "Tėve mūsų", "Sveika Marija", "Garbė Dievui Tėvui", "Tikiu".

Pasimeldžiame ryte. Padėkojame už pradėtą dieną, kurios sulaukėme.

Meldžiamės vakare. Padėkojame Dievui už praleistą dieną, prašome apsaugos ir poilsio nakčiai.

Pasimeldžiame prieš valgį, prisimindami, kad viską gauname iš gerojo Dievo.

Po valgio padėkojame Dievui už dovanas, prisimindami, kad yra žmonių, kurie neturi pakankamai maisto, kad galėtų socialiai pavalgyti.

Meldžiamės į Jėzų:

"Gerasis Jėzau, dėkoju Tau, kad suteikei man tikrojo tikėjimo malonę. Neleisk man kada nors prarasti tikėjimą. Visus žmones atvesk į savo šventąją Bažnyčią.

"Mano Jėzau, suteik man malonę dažnai mąstyti apie Tave, noriai apie Tave kalbėti, visada gyventi vienybėje su Tavimi".

"Dievo Avinėli, kuris naikini pasaulio nuodėmes, atleisk mums, išklausyk mūsų, pasigailėk".

Prieš šv. Komuniją: "Mano Viešpats ir mano Išganytojas Jėzus Kristus".

Po šv. Komunijos: "Mano Išganytojas ir mano Karalius".

Į šv. Dvasią: "Ateik, Dvasia, Kūrėjau".

Į švč. Mariją ir į šventuosius: "Sveika Marija", "Tavo apgynimo", "Sveika, Karaliene", "Viešpaties angelas", šv. rožančiaus malda, šv. Mykolai arkangele", "Dievo angele, mano sarge".

Įvairiomis progomis: Imant švęstą vandenį, "Viešpatie, apvalyk mane ir pašvęsk mane vardan Tėvo, Sūnaus ir šv. Dvasios".

Gailėsčio maldelė: "Dieve, aš myliu Tave". Už tėvus, už sielas

skaistykloje, šv. mišių aukojimo metu, po konsekracijos. Būtų gera kai kurias šitų maldų mokėti mintinai.

Trumpos maldelės: "Mano Dievas - mano viskas". "Visa - Dievui". "Visa - Dievo garbei". "Ne kaip aš noriu, o kaip Tu". "Viešpatie, pamokyk, ką turiu daryti". "Viešpatie, daryk su manim, kaip patinka Tau". "Jėzau, Tu esi šalia manęs". "Šv. Dvasia, Tu esi manyje". "Jėzau, Tau aš gyvenu, Tau mirštu. Ir gyvas, ir miręs esu Tavo". "Viešpatie, Tu žinai, kad myliu Tave".

Yra ilgų, formuluotų maldų, yra trumpų, karštų maldelių; yra asmeniškų, laisvai susikurtų maldų; yra liturginių maldų, - tokios yra šv. mišių maldos. Malda yra giesmė, rožančiaus malda, kryžiaus kelias.

Kokia malda bebūtų, ji turi tapti vaikui ir jaunuoliui gyvenimo poreikiu ir gyvenimo išraiška.

Vaikas turi įsisąmoninti, kad jo malda nėra siuntimas žodžių į tuščią erdvę, kur jie susidurs su kažkuo arba ne. Malda yra susitelkimas Dievo akiavaizdoje, prisiminimas Dievo čia pat buvimo, kalbėjimas Jam ir klausymas, ką Jis kalba.

Maldoms medžiagos teikia apreikštosios tiesos, pamokslų klausymas, pats gyvenimas.

Maldai reikalingas susitelkimas. Jis prasideda išorės sutvarkymu; tinkamas atsistojimas ar atsiklaupimas, sudėjimas rankų, žvilgsnio nukreipimas į kryžių. Taip susidaroma vidaus ramybė.

Susitelkimo lavybos

Montessori praktikavo tylos, susitelkimo metodą. Klasės auklėtojas pakužda vienam vaikui tyliai, kitiems negirdint, kad jis ant stalo stovinčią gėlę nuneštų ant lango. Vaikas lėtai, tyliai prieina prie stalo, paima gėlę, tyliai pastato ją ant lango ir vėl tylus grįžta į savo vietą suole. Tokios rimties lavybos padeda šiaip triukšmingiems ir paviršutiniškiems vaikams susitelkti.

Gera vaikams papasakoti kad ir pasaką, kurią galima sujungti su norimu aiškinti religijos dalyku. Vaikas atidžiu, net sulaikant alsavimą, pasakos klausymu parengiamas klausymui religijos tiesos aiškinimo. Toks vaikų tylus, atidus klausymas religijos klausimo aiškinimo bus panašus į maldą.

Malonės veikimą vaiko širdyje galima paaikškinti prisiminimu, kad jo širdis nuolat plaka, veikia, jam nemąstant apie tai. Taip pastoviai veikia mumyse šv. Dvasia. Pamokos metu galima vaikams paliepti pridėti ranką

prie širdies, prie rankos, kaklo, kad jis pajustų širdies plakimą. Tai bus taip pat tylos lavyba. Panašių lavybų galima surasti ir daugiau.

Maldos mintis

Malda yra mūsų atsakymas į Dievo buvimą. Malda yra Dievo garbinimas. Šitos maldos tikslo niekad neturime užmiršti. Mes Dievą garbiname, permaldaujame, dėkojame, prašome. Malda išreiškiame taip pat daugelį kitų jausmų: gailestį, džiaugsmą, aukojimąsi, klusnumą, nuolankumą, pasitikėjimą, tikėjimą.

Tai turi būti paaiškinama jauniems žmonėms ir nurodoma, koks neribotas, platus, turtingas maldos pasaulis. Malda galima išreikšti visus žmogaus jausmus. Maldoj neturime užmiršti artimo meilės.

Prisimename didžiuosius maldininkus. Papasakojame jaunimui apie Dovydo nupuolį. Pranašus Natanas išpėjo jį. Dievas nubaudė atgailaujantį karalių laikina bausme. Valdovas nesiskundė dėl kūdikio mirties, bet atgailavo ir parašė gražią 50 atgailos psalmę.

Prisimename besimeldžiančius Abraomą ir Možę, pranašus, patį Jėzų Kristų. Ypač Kristaus gyvenimas buvo susijęs su nuolatine malda. Kristus pasninkavo ir meldėsi dykumoje 40 parų, taip pat Alyvų kalne ir prikaltas prie kryžiaus. Alyvų kalne Jėzus kartojo maldą. Prie kryžiaus prikaltas Jėzus kalbėjo 21 psalmę. Gera yra mokėti maldelių mintinai įvairiose gyvenimo aplinkybėse.

Susirandame krikščionybės pradžios bažnyčiose maldų ir palyginame jas su šių dienų jaunų žmonių maldomis. Paskaitome jaunimui didžiųjų mistikų, kokie buvo Saileris, Niumanas, sukurtas maldas. Supažindinkime jaunus žmones ir su kitatikių, ir pagonių gražiomis maldomis. Otonas Karrer yra surinkęs tokių maldų. Manome, kad tas įvairiaspalvis maldų choras padarys išpūdį jauniems žmonėms; jie pajus, koks platus ir turtingas maldos pasaulis.

Apreiškimas ir maldos temos

Dažnai ypač jauni žmonės klausia, koks turi būti jų maldų turinys, kur turi krypti jų mintys, kai jie nori kalbėti su Dievu. Jei norime, kad mūsų maldos mums būtų įdomios ir sėkmingos sielos auklėjimuisi maldos gyvenimui, turime žinoti, ką Dievas sako mums.

Dievo paliktas apreiškimas mums pasiūlo maldai daugybę medžiagos. Tai šventoji istorija, Jėzaus gyvenimas, apaštalų laiškai. Visa tai gali būti mums medžiaga pokalbiams su Dievu.

Jėzus pašaukia mokinius nuo tinklų, iš muitinių, nuo kelių, kur tik sutinka juos ir sako: "Sek mane". Besimelddami mes išreiškiame mintis: "Viešpatie, visi turi sekti Tave. Turi įvykti Tavo valia, nors ir daug ko ji pareikalautų. Mes tikime Tave, mes pasitikime Tavo vadovavimu".

Jėzus apvalo šventyklą. Jis turėjo įkarščio Tėvo danguje garbei ir pašalino iš šventyklos visa, kas buvo tam priešinga. Mano širdis yra Dievo šventykla. Mes meldžiamės: "Pašalink, Viešpatie, iš mūsų širdžių visa, kas ten nepatinka Tau. Padaryk, kad mūsų širdys būtų pasivedusios Tavo valiai. Pamokyk mane uolumo Dievo garbei. Tu žinai, ko trūksta man".

Jėzus meldžiasi visą naktį. Pasaulis miega. Mokiniai miega. Tu, Viešpatie, budi ir meldiesi, kaip budrus karys savo malda saugoji miegantį pasaulį. Tu dirbai visą dieną. Esi pavargęs. Tačiau Tau svarbesnis dalykas už poilsį yra malda, kreipimasis į Tėvo Širdį, aptarimas visko su Juo. Daug dalykų turėčiau aptarti su Tavim, visą mano gyvenimą. Tik padarau mažai. Pamokyk mane. Viešpatie, gyvai melstis. Kristau, maldos Mokytojai, pasigailėk mūsų.

Daug medžiagos mūsų maldoms teikia liturginiai metai. Savo nuotaikomis ir vidaus sutvarkymu. Maldos po šv. Komunijos Sekminėse turėtų būti kitokios negu advente ar Kalėdose.

Dar viena medžiagos maldoms sritis yra kiekvieno gyvenimas. Kiekvienas gyvename skirtingą gyvenimą, turime savo pergyvenimus, gauname skirtingas malones, padarome kiekvienas skirtingas klaidas. Kaip gera motina aptaria su Dievu savo vaikų reikalus, jų auklėjimo sunkumus, kaip viršininkas su tarnautojais aptaria, kas buvo gera ir klaidas, taip kiekvienas aptarkime su Dievu savo reikalus. Tai bus viena mūsų maldų sritis.

Auklėjant vaiką maldos gyvenimui, galima pamokyti jį įjungti į maldą jo dienos pergyvenimus. Vaikas dalyvauja laidotuvėse. Vakare jis tarp savo maldų prisimena skaistykloje kenčiančias vėles, sukalba: "Amžinąjį poilsį". Kine vaikas mato nužudymų, kitų nusikaltimų. Vakare maldos metu jis pasimeldžia už blogus žmones, kad jie suprastų savo klaidas taip pat pasimeldžia už žūstančius nekaltus žmones. Kitų pastebimos nedorybės paskatina jį saugotis blogio ir maldoj nuoširdžiai prašyti: "Neleisk mūsų gundyti".

Vaikai pamokomi įvairiomis progomis pasimelsti trumpa, karšta maldele, pvz.: prasideda svarbus Bažnyčios gyvenimo įvykis, viso pasaulio vyskupų suvažiavimas, skirtas svarbių Bažnyčios reikalų aptarimui. Vaikas pamokomas melstis: "Dieve, globok savo Bažnyčią". Vienas vaikas sumuša

kitą. Vaikas, pamokytas trumpų, karštų maldelių, tyliai ištaria: "Viešpatie, suteik jam tiesos, atleisk jam". Įkopęs į aukštą kalną, vaikas meldžiasi: "Koks didis esi, Dieve!" Saulei tekant, vaikas meldžiasi: "Šviesos Kūrėjau ir Leidėjau, suteik tikėjimo šviesos netikinčiam pasauliui". Neužtenka vien pamokyti mažuosius tokių ir panašių maldelių atskirais atvejais; reikia taip pat atlikti tokių lavybų.

Žodžiais neišreikšta malda

Žodžiais neišreikšta malda gali būti gera intencija. Ji dažniausiai išreiškiama maldos metu, tačiau ji yra viso mūsų gyvenimo vadovas. Kaip vanduo vis kyla aukštin, kai į jį kas nors metama, taip turėja žmogaus vidaus gyvenimas, jis darosi gausesnis ir nuopelningesnis, dainai panaujinant gerą intenciją ir ją vadovaujantis gyvenime.

Ne žodžiais sukalbama malda yra buvimas, gyvenimas Dievo akivaizdoje. Nuolatinis gyvenimas Dievo akivaizdoje labai pakeistų mūsų gyvenimą, jei rimtai žiūrėtume į tai. Mes ir savo kambarėje dažnai elgiamės kitaip, būdami vieni, ir tada, kai kambarėje yra svečias.

Neišreikštas žodžiais meldimosi būdas yra klausymas Dievo žodžio, skaitymas religinės knygos.

Malda - Dievo malonės dovana

Neužtenka visų vaikus pamokyti maldos; jai turime vadovauti. Šitoj srity be Dievo pagalbos nepažengsime nei žingsnio. Gera yra vaikui žinoti, kad pats Dievas laukia jo maldos ir paskatina jį melstis vidaus balsu. Ne tik krikšto sakramente veikia Dievo malonė, bet nuolat. Malda yra mums Dievo dovana, kuri suartina mus su Dievu. Meldžiamės per Kristų į Tėvą šv. Dvasioje. Tai turi įeiti į besimeldžiančiojo kraują.

Klaidos maldos gyvenime

Blogai kalbama malda yra be minties mintinai išmokta ir kalbama malda. Klaidinga yra besimeldžiant mąstyti tik apie save. Malda nėra vien prašymas, bet pirmoj eilėj Dievo pagarbinimas. Maldos neturime atskirti

nuo gyvenimo. Gali būti atmestino saldumo maldos tekste ir besimeldžiančio laikysenoje. Būkime atsargūs, nekritikuokime kitų maldų, nes neteksime pagarbos bet kokiai maldai.

Maldaknygės formatas ir maldų turinys turi atitikti besimeldžiančio amžių ir reikalus. Tėvai ir auklėtojai turi dažnai save klausti: Ar mano vaikai, mano jaunuoliai gerai meldžiasi? Suteikime jiems gerą rytą, vakarą, visos dienos, savaitės ir metų maldoms tekstą. Turime būti realistai, realiai mąstyti ir elgtis.

Kokiomis progomis galime formuoti vaikų ir jaunimo maldos gyvenimą?

Vaikų ir jaunimo maldos gyvenimas formuojamas, kada tik mokoma religijos; ne tik pradžioj ir pabaigoj mokymo, bet nuolat.

Maldos gyvenimas formuojamas šv. mišiose. Nieko nepadės maldos mokymas, jei nebus kreipiamas dėmesys į tai, kad malda nebūtų mechaniška, kalbama be minties, skubant. Kiekviena malda turi būti kalbama atidžiai, pamaldžiai.

Malda turi būti sujungta su gyvenimu. Kiekvieną pamokymą užbaikime malda.

Vaikų ir jaunimo maldos gyvenimą formuoja rekolekcijos, išpažintis. Po pamokymo gera yra paskirti kelias minutes tylai, kad klausiusieji pamąstyty, ką girdėjo, ir tai išreikštų nors tylia, privačia malda. Taip susidaro artimas ryšys tarp klausytojų ir jų girdėtų tikėjimo tiesų. Tokiai tyliai maldai galima patiekti po kiekvieno mokymo mintis. Galima po pamokymo pasakyti: Dabar kiekvienas tepa kalba tyliai su Dievu apie tai, ką girdėjo.

Auklėjimas maldos gyvenimui religijos pamokose

Yra parašytų maldaknygėms maldų ir maldelių, yra sukuriamų privačių maldų. Kiekvieną pamoką turėtume pradėti ir užbaigti malda. Pamokos pradžioje galima leisti kuriam nors vaikui sukalbėti, visiems

klausant, savo sukurta arba iš maldaknygės maldele, kuri tikėtų pamokos temai. Maldele gali garsiai kalbėti vienas vaikas, o jo žodžius kartoti visi drauge. Vaikai gali būti paskatinami sukurti kokiai nors religinei temai maldelių.

Tikrinimas, ar kalba vaikai ryto, vakaro maldas, neturi būti toks, kad visiems paaikšėtų, kuris kalbėjo, kuris ne. Užtenka atsakymo akių žvilgsniu. Prie ryto, vakaro mintinai mokamų ir kalbamų maldų vaikai paskatinami pasimelsti savais žodžiais, išreikšti pagarbą Dievui, troškimus.

Ypač mažieji, vaikų darželio auklėtiniai mėgsta kartoti drauge maldeles paskui mokytoją.

Po pamokos klauskime vaikus, ką jie galėtų pasakyti Dievui po pamokymo: padėkoti, garbinti, prašyti. Taip ilgainiui vaikai išmoksta pasimelsti laisvai, savais žodžiais.

Visi pamokymai turi kilti iš maldos, todėl turi prasidėti ir baigtis malda.

* * *

Mažoji jauno krikščionio maldos mokykla

Malda yra įžymiausias veiksmas, kurį gali padaryti žmogus. Juo labiau jis trokšta kalbėti, bendrauti su Dievu, kuo arčiau gyventi su Juo. Malda yra pagarbus bendravimas, kalbėjimas su Dievu.

Kad suprastume, kokia mums yra laimė melstis, maldos mokyklės iš didžiausio maldos Mokytojo Jėzaus Kristaus. Visi Jo troškimai, visos Jo mintys buvo visada susijusios su Dievu Tėvu.

Ryto malda

Ryto malda prasideda krikščionio diena. Mes nuo ryto iš naujo pradedame tarnauti Dievui ir ryžtamės visą dieną gyventi vienybėje su Dievu. Kuris nepasimeldžia ryte, tas dieną pradėjo klaidos keliu; jis savo širdies nesujungė su Dievu.

Ryte galime pasimelsti trejopu būdu: laisvai, kiekvienas savo žodžiais, kalbant įprastas ir visų mokamas maldas, iš maldaknygės.

Visi trys meldimosi būdai yra gražūs.

Kuris kalba laisvai, savais žodžiais, tas kalba su Dievu kaip su savo geruoju Tėvu ir Viešpačiu ir Jam pasakoja visa, ko pilna jo širdis. Kuris kalba ryto maldą savais žodžiais, tas visų pirma pasveikina Dievą ir Jam taria: "Štai, Viešpatie, aš esu čia!" Jis Dievui pasako, kad visą dieną nori tarnauti Jam ir visa daryti Jo garbei. Jis prašo Dievą vadovauti jam visą dieną, nurodyti savo valią ir suteikti jėgų įvykdyti Jo valią.

Pamėgink ateinančią savaitę kiekvieną rytą pasimelsti savo žodžiais. Užrašyk savo sukalbėtas ryto maldas,

Ryte kalbamos mintinai visų mokamos maldos, kaip: "Tėve mūsų". Atkreipiame dėmesį į tai, kad ne tik ištartume maldos žodžius, bet kad sektume maldos mintį, kad tais žodžiais tikrai kreiptumės į Dievą, kad kalbėtų mūsų širdis.

Jei dar nemoki maldų, išmok mintinai, užrašyk maldų, kurias kalbi ryte, pavadinimus ir visų tau žinomų maldų pradžią. Nurodyk, kokia malda tinkamiausia dienos pradžiai.

Maldų pakeitimui ir paįvairinimui ryte galima panaudoti

maldaknygę. Neturime melstis tik savais žodžiais, nes taip gali mūsų maldos nuskursti, netekti platesnio turinio. Svarbu yra, kad mes malda linksmai ir nuoširdžiai jungtumės su Dievu.

Maldaknygėj surask maldą ar giesmę, kuri labiausiai tinka ryto maldai.

Visais trimis būdais ryte besimeldžiant, galime melstis vien mintimis arba ištariant žodžius. Vieną meldimosi būdą pavadinsim vidaus, o kitą lūpų malda.

Kokia turi būti išorinė laikysena ryto maldos metu? Kai kurie sukalba ryto maldą dar lovoje. Tai galima daryti, kai kitaip negalima. Geriau pasimeldžiama, kai ir kūno padėtim išreiškiame pagarbą Dievui.

Tinkamiausiai sukalbėsi ryto maldą, ryte atsikėlęs, nusiprausęs, apsirengęs. Susirask vietą, kur galėtum netrukdomas pasimelsti, geriausia prieš kryžių, prieš šventojo paveikslą, prie lango, pro kurį matyti dangaus mėlynė, savo bažnyčios kryptimi.

Atsiklaupk ir sudėk rankas. Kai kada, pvz., sekmadienį, gali pasimelsti stovėdamas.

Jei miegi drauge su kitais, kurie, tau atsikėlus ir apsirengus gali trukdyti melstis arba net pajuokti tave, besimeldžiantį, geriau padarysi, jei pasimelsi lovoje. Galima sukalbėti ryto maldą taip pat einant į darbą. Jei į darbą eitum pro bažnyčią, ten užėjęs gali sukalbėti ryto maldą.

Išbudę ryte siunčiame Dievui pirmąjį savo pasveikinimą kad ir tokiais žodžiais: "Štai, aš esu Tavo akivaizdoje, Viepatie. Visa mano diena Tavo garbei". Ties lova turėk pakabintą indelį švento vandens ir pabudęs švęstu vandeniu padaryk ant savęs kryžiaus ženklą.

Susirask vietą, kur netrukdomas ir pamaldžiai galėsi sukalbėti savo ryto maldą.

Vakaro malda

Vakaro maldai tinka tos pačios taisyklės, kurias nurodėme ryto maldai. Atkreipk dėmesį į štai ką:

Kalbėk vakaro maldą, dar nenusirengęs. Jei turėtum kalbėti vakaro maldą lovoje, nesnausk.

Pamėgink nuo šios dienos kalbėti vakaro maldą nenusirengęs.

Vakare, kalbėdami savais žodžiais malda, visų pirma pasakykime Dievui, kad mes atėjome pas Jį ir norime pakalbėti. Po to paklauskime Dievą, kas šioje mūsų gyvenimo dienoje Jam patiko, kas nepatiko. Kad tai

sužinotume, prisiminkime visos mūsų dienos įvykius, pamąstykime, kas galėjo Dievui mūsų dienos įvykiuose patikti, kas galėjo nepatikti. Už gerą padėkokime, už blogą atsiprašykime. Tarp mūsų ir Dievo neturi pasilikti blogio. Su pasitikėjimu pasiveskime į Jo rankas ir melskime už visus žmones, kurie reikalingi mūsų maldu. Pasikalbėkime su mūsų angelu sargu, su švč. Marija, su šventaisiais. Po to gali sekti mintimi mokama malda.

Savais žodžiais aprašyk vakaro maldu eigą.

Nusirengęs ir nuejęs ilsėtis, prieš užmigdamas, savo mintis nukreipk į Dievą, Jo šventuosius, savo angelą sargą.

Tavo pasiryžimas: Kiekvieną vakarą prieš užmigdamas pabūsiu mintimis su Dievu ir šventaisiais.

Melstis galima kiekvienoje vietoje ir kiekvienu metu, nes negali kas nors ir kur nors mums sukliudyti mintimis bendrauti su Dievu.

Malda prieš valgį ir pavalgius

Valgydami mes ypač pajuntame, kad gyvename iš Dievo malonės. Dievas parengia mums stalą. Todėl dėkokime Jam ir prašykime Jo palaimos.

Kiekviena katalikų šeima turėtų prieš valgį ir pavalgius nors padaryti kryžiaus ženklą. Gali pasimelsti kiekvienas atskirai, gali sukalbėti trumpą maldelę šeimos vadovas. Geriausiai tai padarys šeimos tėvas. Ir malda prieš valgį ir pavalgius neturi būti tik išorinė, bet vidaus malda.

Pamaldžiai sukalbėk maldą prieš valgį ir pavalgęs, nors pamaldžiai padaryk kryžiaus ženklą. Mąstyk apie žodžius, kuriuos kalbi.

Jei tavo šeimoj nesimeldžiama ir nedaroma net kryžiaus ženklas prieš valgį ir po valgio, primink tai savo tėvams. Kuria nors proga, pvz, savo vardadienio proga, pasakyk: "Šiandien aš paskaitysiu maldą prieš valgį". Tai gali padaryti didžiosiose katalikų Bažnyčios šventėse ar kitas svarbesnes dienas. Jėzus reikalingas tavęs kaip apaštalo. Jei namuose nei vienas nepaklausytų tavęs, tu vienas padaryk kryžiaus ženklą arba trumpai pasimelsk. Nekreipk dėmesio į galimus kliudymus.

Susirask maldaknygėse, susikurk savo maldelių prieš valgį ir po valgio ir išmok jas mintinai.

Yra bendrų, yra privačių maldu. Ne tik asmenys bet ir šeimos, ir bendruomenės priklauso Dievui. Todėl ir asmenys, šeimos ir bendruomenės turi garbinti Dievą. Bendrai maldai pasakyti Viešpaties

žodžiai: "Kur du ar trys susirinks mano vardu, ir aš būsiu su jais". Žmonės, kurie drauge meldžiasi, įvykus klaidai, greit atleidžia vieni kitiems.

Susitelkimas

Kuris gerai meldžiasi, tas garbina Dievą, kalba su Dievu, įsivaizduoja, kad Dievas yra čia pat, jį mato ir girdi.

Jei norime nuoširdžiai besimelsdami pakalbėti su Dievu, prieš malda susitelkime, persikelkime į Dievo akivaizdą.

Tai nesunku padaryti. Kai atsiklaupiame, pamąstykime, ką dabar norime daryti, kam kalbėti. Taip nurims mūsų širdys, visos mūsų mintys nukryps į Dievą. Mes įsivaizduosime, kad gerasis Dievas su meile žiūri į mus, klauso mūsų, laukia mūsų maldų. Taip mes gyvai mąstysime apie čia pat esantį Dievą. Tik po to kalbėkime Dievui. Taip mes melsimės pamaldžiai.

Maldos ryte ir vakare nepradėk staiga, bet prieš malda susitelk ir persikelk Dievo akivaizdon.

Dienos metu taip pat dažnai prisimink Dievą: namuose, darbe, kelyje.

Krikščionio diena

Krikščionis stengiasi visą dieną praleisti su Dievu. Kai keliauji su artimu ir mylimu žmogum, su juo kalbi apie visa, ką matai ir pergyveni. Kai norite pasukti kitu keliu ar pailsėti, abu pasitariate. Tylias vakaro valandas papasakojate vienas kitam, kas labiausiai jaudina vieno ar kito širdį.

Taip krikščionis eina su Dievu per gyvenimą kasdien. Natūralu, kad jis kalbasi su Dievu apie viską, ką jis mato ir pergyvena. Tai mes noriai darome. Kai reikia apsispręsti, kai iškyla prieš mus dideli uždaviniai, mes pasiklausiamo Dievo patarimo, kas yra geriausia ir ko Dievas nori iš mūsų. Tylias valandas mes atidengiamo Dievui savo širdis, Jam pavedame visa, kas jaudina mus.

Dažnai dienos metu pamąstyk: Dievas eina su manim. Jėzus lydi mane.

Visą dieną stenkis pakalbėti su Dievu. Tai geriausiai padarysi trumpais sakiniiais. Tos maldelės bus tavo sielos alsavimas, meilės žvilgsnis į Dievą.

Susidaryk progų dienos metu pakalbėti su Dievu. Pradėdamas darbą, gali ištarti: "Visa Tau, Dieve!" "Jei kas nors pradžiugina tave, ištark: "Viešpatie, aš dėkoju Tau!" Kai turi pasirinkti gyvenimo kelią ar darbą, tark: "Viešpatie, padėk man teisingai pasielgti!" Pagundų metu ištark: "Jėzau, būk su manim!" "Varge, pavojuje kalbėk: "Mano Dieve, aš pasitikiu Tavim".

Daug dalykų, kuriuos matome, mums primena Dievą. Praeiname pro bažnyčią, pro kryžių. Sveikinkime Išganytoją. Priėję žydinčias gėles, sušukime: "Koks gražus, Dieve, Tavo pasaulis!" Saulei tekant: "Viešpatie, Tu esi mano saulė!" Sutikęs laidotuvių eiseną ar pats dalyvaudamas laidotuvėse, ištark: "Viešpatie, suteik mirusiųjų vėlėms amžiną ramybę". Praeidamas pro ligonius, gali ištarti: "Suteik, Viešpatie, kenčiantiems kantrybės ir sveikatos". Arba: "Jėzau, ligonių bičiuli, pasigailėk sergančiųjų". Praeidamas pro mokyklą: "Viešpatie, padaryk, kad mes visi būtume Tavo vaikai". Mieste, gatvių judėjime: "Neleisk, Viešpatie, kad Tavo žmonės užmirštų Tave". Praeidamas pro parduotuvę, gali ištarti: "Suteik, Dieve, turtingiems ir vargstantiems Tavo meilės". Arba: "Saugok turtinguosius nuo godumo, o neturtinguosius nuo pavydo". Eidamas pro žaidimų aikštę: "Visa Dievo garbei". Sunkumuose: "Mano Jėzau, ko nori iš manęs šią valandą?"

Šitas pamaldumas praktikuotinas, nes kiekviena proga atsiranda galimybė kalbėti Dievui.

Dažnai dienos metu prisimink Dievą, savo darbuos, žaisdamas ir sveikink Jį.

Paieškok progų, eidamas į mokyklą ar grįždamas, mąstyti apie Dievą.

Pagalvok, kokią maldele kalbėsi (pats ją sukurk ar maldaknygėję susirask), kai eisi pro kapines, kai girdėsi keikiantis vairuotojus, kai pamatysi motiną su kūdikiu, kai eisi pro kalėjimą, kai prasidės pamokos, kai tau kils pykčio ir keršto jausmai, kai atsistosi prieš švč. Marijos paveikslą, kai pamatysi besipešančius vaikus, kai pamatysi sėklą sėjantį sėjąją, kai norėsi kam nors padaryti artimo meilės darbą, kai tavo bičiuliui atsitiks nelaimė, kai jis rengsis mirti, kai ryte pabusi, kai vakare eisi ilsėtis.

Išėik vienas pasivaikščioti ir, ką tik sutiksi, išgirsi ar pamatysi, pamastyk, ką ta proga pasakysi Dievui.

Yra maldų, kurios tinka visais atvejais. Net nesant išorinių paskatinių, krikščionis gali bendrauti malda su Dievu. Tokios maldelės, pvz., yra "Visa Tau, mano Dieve". "Jėzau, aš visada mąstau apie Tave". "Jėzau, aš myliu Tave". "Mano Dievas - mano viskas". "Jėzau, Dievo sūnau, pasigailėk mūsų". Kiekviena proga galime melstis "Tėve mūsų" malda. Daug maldelių galime susikurti patys.

Pasirašyk maldelių, kurias galėtum kalbėti kiekviena proga.

Jei dar norėtum kiek ilgiau melstis, bet neturėtum ko pasakyti daugiau Dievui, kartok jau sukalbėtas maldeles. Jei jos artimos tavo širdžiai, jas gali pasilaikyti savo širdyje ir dažnai pakartoti. Tokios maldelės, pvz., gali būti: "Prie kryžiaus prikaltas Išganytojas, pasigailėk manęs". "Viešpatie, pamokyk mane melstis". "Visa iš meilės Tau". "Didis Dieve, mes garbiname Tave". "Jėzau, aš Tau gyvenu, Jėzau aš Tau mirštu". "Ateik, šv. Dvasia". "Kaip briedis ilgisi vandens šaltinių, taip mano siela Tavęs, o Dieve".

Susirask ar susikurk maldelių, kurias galėtum kartoti bet kada dienos metu, užėjęs į bažnyčią, būdamas namuose, išėjęs pasivaikščioti.

Trumpas, su įkarščiu kalbamos maldelės padeda mums įvykdyti Kristaus pamokymą, kad turime visada melstis ir nepailsti (Luk. 18,1). Šv. Povilas rašė: "Melskitės visą laiką dvasioje visokia malda ir prašymu" (Efez. 6,18).

Vienas bažnyčioje

Ypač nesunku ir palankios sąlygos melstis bažnyčioje. Čia nekliudo kas nors. Čia tylu, visa skatina maldai, čia jaučiamas Dievo artumas. Bažnyčioje galime melstis įvairiais būdais.

Bažnyčioje ypač mąstome apie Tėvą danguje ir pasakojame Jam visus savo pergyvenimus, kas slegia ir džiugina mūsų širdis.

Bažnyčioje kalbame su tabernakulyje esančiu Jėzum. Gera yra bažnyčioje prisiminti istorijos pranešimus apie tai, kad Jėzus laimino mažus vaikus. Įsivaizduojame tas scenas, po to pasikalbame savo reikalais, taip pat visos žmonijos. Visų vaikų reikalais su Jėzum.

Ateję į bažnyčią ir pagarbinę Švenčiausiąją, aplankome šventųjų paveikslus. Bažnyčioje einame kryžiaus kelius, sukalbame rožančių.

Nueik vienas į bažnyčią, susitiek, papasakok Dievui apie savo tėvelį, motutę, apie save, apie kitus vaikus, apie nusidėjėlius, kurie myli blogį, apie savo nuodėmes, apie savo troškimus, kad nori mylėti Dievą. Kalbėk su Dievu, kaip kalbi namie su tėveliu ar motute.

Nueik vienas į bažnyčią ir mąstyk apie evangelijoje minimą, pvz., stebuklingą duonos padauginimą. Smulkmeniškai įsivaizduok, kaip visa tai vyko. Žole apaugęs slėnis. Kristus kiek aukščiau. Tu girdi Viešpaties klausimą apaštalams, kaip jie galėtų pamaitinti žmones. Vienas vaikas atneša Jam 5 kepalėlius duonos ir dvi žuvis. Įsivaizduok, kad tu neši

Viešpačiui tą maistą. Tu eini vis arčiau Jėzaus. Jis pamato tave. Tu stovi šalia Jo. Jis laimina duoną, ir apaštalai ima ją iš pintinės, kol pintinė lieka tuščia. Tu matai, kad 5000 žmonių visai sočiai pavalgė ir norėjo paskelbti Jėzų savo karalium.

Visa gerai įsivaizdavęs ir mąstęs apie tai, pakalbėk su Jėzumi ir apaštalais apie visa, ką matei ir ką mąstei.

Apeik vienas kryžiaus kelius, išžiūrėk į kiekvieną kryžiaus kelio mintį, pakalbėk su Jėzumi savais žodžiais. Kryžiaus kelių apėjimui gali panaudoti maldaknygę.

Kai kuriais atvejais besimeldžiant svarbiau ne maldos žodžiai, o mąstymas. Žiūri į paveikslą, prisimeni kokią Jėzaus ar šventųjų gyvenimo sceną. Pamąstyk, ką Dievas nori pasakyti tau šita scena ar įvykiu. Tai gali praktikuoti ir lankymu kryžiaus kelio, kalbėdamas rožančių, mąstymu apie krikštą, mirtį, dangų. Tokia malda yra vadinama malda-mąstymu. Šitas meldimosi būdas labai suartina mus su Jėzumi.

Šv. mišiose

Geriausiai pasimeldžiame su visa parapija šventadienį šv. mišiose. Tai vieša, oficiali Bažnyčios malda. Kristus meldžiasi drauge su mumis. Jis - aukščiausias Kunigas, o mes - Jo tauta. Jis - Galva, o mes tos Galvos nariai. Mes meldžiamės ne tik lūpomis ir širdim, bet drauge su mumis meldžiasi ir aukoja šv. mišių Auką Kristus. Šv. mišiose mes priimame šv. Komuniją. Mes šv. mišiose ypač sekmadienį meldžiamės ir visa darome kaip Bažnyčios nariai.

Jei norime dalyvauti šventadienį šv. mišiose, turime pasirengti tam: laiku keltis, laiku ateiti į bažnyčią, paimti maldaknygę, pasirinkti bažnyčioje vietą, iš kur būtų galima matyti altorių, susirasti maldaknygėję šv. mišių metu giedamas giesmes.

Šv. mišiose prisijungiame prie bendrų maldų ir giesmių. Jei choras gieda giesmes, kurių nemokame, mes sekame šv. mišių eigą ir meldžiamės arba iš maldaknygės, arba savais žodžiais, arba kalbame mintinai mokamas maldas, arba vienaip ar kitaip. Net lotynų kalba tariamus šv. mišiose pasveikinimus ir atsakymus galime susirasti maldaknygėse ir susižinoti jų prasmę.

Atkreipiame dėmesį į pamokslą, kad rastume ką nors pritaikytino savo gyvenimui ir galėtume papasakoti tą dieną nebuvusiems bažnyčioje namiškiams.

Stenkimės suprasti kiekvieną šv. mišių dalį.

Parašyk, kaip reikia pasirengti šv. mišioms.

Sekantį sekmadienį ateik į bažnyčią 5 min. prieš šv. mišias, paimk maldaknygę, susirask giesmes ir maldas ir pamaldžiai lauk šv. mišių pradžios.

Parašyk maldele, kuri tiktų konsekracijai, parašyk šv. Komunijos maldelių.

Visų kalbamas bendras maldas kalbėk aiškiai, girdimai, įsivaizduok, kad kalbi Dievui. Stenkis suprasti bendrai giedamų giesmių prasmę, atkreipk dėmesį į žodžius ir giesmės turinį. Pamokslo klausyk, kad galėtum svarbiausius dalykus pakartoti.

Maldos yra privačios ir liturginės. Liturginės yra bendrai visų kalbamos maldos. Pamokslo klausymas yra taip pat tarytum malda, nes pamokslo metu mūsų širdys yra nukreiptos į Dievą; mes klausome, ką Dievas man nori pasakyti kunigo žodžiais.

Giesmė taip pat yra malda. Giesmių melodijos pakelia, pradžiugina mūsų širdis, paskatina jas pamaldumui.

Kiekvienoj katechizacijos pamokoj panaudokime kelias minutes pamokymui, kaip praktiškai turime melstis, praktikuokime malda, kad malda taptų mūsų gyvenimo poreikiu.

Jauniems žmonėms nurodykime mūsų maldų tikslus. Tik taip jų maldos bus tinkamoj aukštumoj.

* * *

Šv. Jono valanda

Kas paskatino surengti šv. Jono valandą?

Pradėjome šeštosios (2 klasės) pamoką. Prieš pamoką pasimeldėme. Moksleiviai sukalbėjo maldą. Man tuoj paaiškėjo, kas vyksta moksleivių viduje. Jie sukalbėjo maldą oficialiai, kaip pareigą Dievui. Tai buvo visa, ką jie žinojo apie maldą.

Jie kalbėjo savo įprastą maldą paviršutiniškai, neišgyveno to, ką sakė, nekalbėjo su Dievu, buvo kaip radijo pranešėjai, kurie siunčia savo žodžius į erdvę, nežinodami, kas išgirs juos. Jie manė, kad atliko tai, ko Dievas reikalauja iš jų.

Pagalvojau: Ar kada nors kalba savo maldas kitaip? Ir vakaro, ir ryto maldas jie galbūt sukalba tik taip, kaip ką tik kalbėjo maldą prieš pamokas. Jų maldoje nebuvo vidaus. Galbūt tokios buvo ir jų maldos prieš šv. Komuniją ir po šv. Komunijos. Tai buvo matyti iš jų veidų. Jie nuobodžiai žiūrėjo, kaip dalinama šv. Komunija kitiems, jų viduje neįvyko ko nors, jų maldos nepažadino juose ko nors, jų maldos gyvenimas buvo miręs.

Kai maldos gyvenimas yra miręs, religijos pamokos yra kaip metimas pagalių ant vos rusenančių kelių žarijų. Jie rūks, bet nebus ugnies. Kiek bedėtųm malkų, jos tik rūks.

Būtina yra vaikus paskatinti ir įpratinti pergyventi tai, ką jie išreiškia maldos žodžiais.

Tai padaryti padeda "šv. Jono valanda".

Pasirengimas ir eiga

Kai ministrantai susirinko patarnauti šv. mišioms, jiems pasakiau, kad pasikviestų šiandien daugiau jų amžiaus berniukų. Kai jie susirinko, jiems pasakiau, kad praneštų visiems, jog šiandien po pietų 4 valandą bažnyčioje pamatysime gražų dalyką. Jie neturi apie tai kalbėti iš anksto pašaliniais, kurie gali sutrukdyti tą rimtą mūsų valandą. Kai vaikai susirinko į pirmuosius suolus bažnyčioje, prieš juos pastačiau didelį paveikslą, kuris vaizdavo Jėzų, gydantį ligonius.

Visų pirma vaikams pasakiau, kad mes šiandien turėsime šv. Jono valandą. Šv. Jonas paskutinės liturginės vakarienės metu ilsejosi prie

Viešpaties krūtinės. Jis ypatingu būdu suprato Jėzaus Širdies troškimus. Jėzaus Širdis nori būti mums pavyzdys. Šiandien išsižiūrėsimė į Išganytojo širdį, klausysime jos troškimų, mąstysime ir kalbėsime apie ją ir su ja. Jis tebus man kaip kadaise mokiniams. Būtų gera, kad niekas kas nors netrukdytų.

Evangelijos pranešimas. Paskaitoma Evangelija (Luk. 6,17-19): "Jėzus sustojo su apaštalais lygioje vietoje, kur buvo Jo mokinių minia ir didelė daugybė tautos iš visos Judėjos, iš Jeruzalės, iš Pajūrio, Tiro ir Sidono. Tie žmonės buvo atėję Jo klausyti ir išsigydyti savo ligų. Visa minia stengėsi prisiliesti Jo, nes iš Jo ėjo galia ir gydė visus".

Paveikslą pastačiau taip, kad visi galėtų gerai matyti.

Gera yra paveikslą gerai išsižiūrėti, pastebėti ir aptarti net smulkmenas. Nuo išorinių dalykų pereinama prie vidaus. Mes išsižiūrime į paveikslą: mėlynas dangus, šviečia saulė, diena šilta. Tolumoj kalnai, žemiau vėsūs sodai. Ilgomis eilėmis suguldyti ligoniai. Visi stengiasi arčiau priėti prie jų. Matome ateinantį sveikąjį. Jį pagydė Jėzus. Matome moterį, kuri bučiuoja Jėzaus drabužio kraštelį. Vidury minios Jėzus. Jis pagydo vieną vyrą. Įvykius žiūri du fariziejai. Jie netiki Jėzaus dieviškumu. Kiti ligoniai ilgesingai laukia eilės: vienas labai liesas, motina su kūdikiu, vienas aklas. Pamatėme visus, kas mus domina paveiksle.

Malda šviesos. Visi suklaupiame ir meldžiame Išganytoją, kad ir tokiais žodžiais: "Mes stebime Tave, Viešpatie, ne tik akimis, bet ir širdimis. Mes norime suprasti Tave ir tai, ko Tu nori. Mes norime suprasti Tavo dieviškus darbus ir ką Tu nori pasakyti jais". Tokią maldą galima iš anksto pasirašyti ir esant reikalui paskaityti arba sukurti čia pat.

Stebint paveikslą, moksleiviams pateikiau mąstymui tokias mintis:

Laukiantieji. Jie ligoniai. Juos pririšo prie namų ar lovos liga. Kaip labai daug iškenčia aklas, nebylys, raupsuotas, atskirtas nuo žmonių!

Jie girdėjo apie Jėzų, ir juose kilo viltis pasveikti. Aklas ir luošas girdėjo apie Jėzaus stebuklus, o nebylys matė juos. Jie žinojo, kad tik Jėzus gali pagydyti juos. Jis yra vartai, pro kuriuos mums ateina gailestingumas. Tie žmonės žino, kad Dievas nori padėti jiems. Tai galima pavaizduoti priminimu kokio nors šio meto įvykio ar pasakojimu šv. istorijos įvykio.

Jėzus pagydo ne tik kūną. Jėzaus čia pat buvimas primena didį švenčiausią, geriausią Dievą Tėvą. Sergantieji pasijunta, kad jie yra sielos gyvenime akli, kurti, paralyžiuoti, luoši.

Jėzus ateina. Jis dykumoj, vienatvėj meldėsi: "Tėve, aš žinau, kad Tu visada išklausai mane" (Jon. 11). Jis susitelkęs, nepasako nereikalingo žodžio.

Jėzus eina prie sergančių. Iš Jo eina palaima ir sveikata. Tie, kurie negalėjo pajudėti, dabar staiga pašoka, atsistoja. Visagalis Dievas padarė jiems

stebuklą. Pagydytasis eina sveikas su guoliu ant nugaros. Ateina pas Jėzų nusidėjėlė. Jėzus jai pasako: "Eik ir daugiau nenusidėk". Ji pasijunta sveika, tyra, laiminga. Jį pabučiuoja Jėzaus drabužio krašteli. Ji dėkinga.

Jėzus prieina prie sergančio drugiu. Jėzaus žvilgsnis siekia sielos gelmes. Šventas šurpas pereina per ligonį. Jis supranta, kad yra suteptas, šio pasaulio žmogus. Jėzaus čia pat buvimas jam yra kaip teismas. Jo šventumas degina nusidėjėlių.

Fariziejai stebi Jėzaus veiksmus, klauso, ką Jis pasakys. Jie turi pasakyti: "Jis daro iki šiol nematytų darbų". Jie nenori tikėti. Išsiteisinimui jie tvirtina: "Jis daro stebuklus piktųjų dvasių pagalba". Taip jie piktžodžiauja Jėzaus darbams.

Visi kiti ligoniai su pasitikėjimu laukia Jėzaus. Jis vis artėja.

Vaikai pasakojimo klausys atidžiai, pergyvena tai, ką mato ir girdi.

Reikalingas poilsis. Todėl pagiedama mąstymo minčiai tinkanti giesmė. Taip pailsima, kad vėl būtų galima susitelkti sekančiam mąstymui.

Tai, ką mąstėme, pritaikome gyvenimui.

Jei mes danguje esantį Jėzų paklaustume: "Kas Tu esi?" - Jis mums atsakytų: "Pasižiūrėkite į mano gyvenimą ant žemės". Tai mes padarėme ir žinome, kas Jis.

Jis nori pagydyti ir mus. Ne tik paskutinę dieną. Jis dabar stovi prieš mus.

Vaikai paskatinami asmeniškai pasimelsti. Tai po mąstymo ir paveiklo stebėjimo nesunku. Reikia nurodyti vaikams maldai medžiagą, nes po tokių daugybės išpūdžių jie nežinos, nuo ko pradėti.

Nurodoma maldos tema ir medžiaga. Paliekama jiems laisvo laiko tyliai maldai. Visi suklaupia. Vadovas nueina tarp vaikų, atsiklaupia ir meldžiasi, drauge su jais. Vaikai pamokomi, kad šiuo atveju reikia melstis kaip po šv. Komunijos. Jie galėtų rankutėmis užsiimti akis ir veidą. Ta tylą gali trukti apie dvi minutes.

Maldai medžiaga gali būti:

Mano aklumas. Švenčiausias Dievas yra čia pat, o aš dažnai užmirštu Jį. Vaikams reikia priminti, kad gera būtų, jei jie tikėtų, kad Jėzus yra su jais. Jie tada kitaip elgtųsi, kitaip melstųsi. Vaikus galima paklausti, ką jie norėtų Jėzui pasakyti, ko paprašyti, už ką padėkoti. Jiems primenama, kad Viešpats teikia jiems šviesos. Skiriama trumpa valandėlė maldai.

Mes esame luoji. Mes girdime apie Jėzaus gerumą, meilę, tačiau neiname pas Jį. Pamąstome, kaip pasireiškia mūsų luošumas, ko mums trūksta.

Mes esame kurti. Dievas vidaus balsu ne kartą paskatina mus padaryti ką nors gero, maldai, padėti kitiems. Mes gi niekais paverčiame tą Dievo malonę.

Kur mes turime eiti? Pas Jėzų. Mes pasisakome Jam visus savo negalavimus: mes dažnai esame Jam šalti, nenorime melstis, padarome gerų pasiryžimų, bet nepaisome jų.

Šitą mąstymą galime užbaigti litanijos forma. Vadovas, pvz., kalba: "Mes esame kaip tas paralyžiuotasis. Mes esame kaip tas akklasis. Mes esame kaip ta kraujopliūdžiu sirgusi moteris. Mes esame kaip raupsuoti". Kiekvienu atveju vaikai atsako: "Jėzau, pasigailėk mūsų". Po vadovo priminimų Viešpaties dovanų vaikai atsako: "Dėkojame Tau, Jėzau. Gerbiame Tave, Jėzau". Mąstymas užbaigiamas atsistojus giesme.

Tiksliai negalima sukontroliuoti, kaip toks mąstymas paveikia sielas. Tačiau galima pastebėti, kad vaikai linksmais veidukais išeina iš bažnyčios. Kai kurie vaikai vėliau paklausė, ar tokių valandų nebūs daugiau. Į sekančias "šv. Jono valandas" susirinkdavo kone visi vaikai.

Šitas mąstymo būdas yra sėkmingas, nes veikia jausmus, palengvina vaikams pokalbį malda su Dievu, jiems suteikiama maldos medžiaga, praktiškai pamokoma, kaip reikia melstis.

Šitą mąstymo metodą galima panaudoti jaunimo rekolekcijoms. Po ilgesnio pamokymo jauni žmonės jaučiasi pavargę. "Šv. Jono valanda" pajvairina jų mąstymą, palieka jiems asmeniškai pergyventi įvykius, suteikiama vietos laisvai maldai, suteikiama maldai medžiagos. Ypač paveikslas, jo smulkmeniškas apžiūrėjimas, po to pergyvenimų pasidalinimas su Dievu malda auklėja jauną sielą maldai. Be šitų pergyvenimų nepadeda nurodymas, kad malda išganymui būtina, jei maldos gyvenimas sieloje dar nepradėtas ir negali tobulėti.

Bažnyčios oficialiose maldose turime kažką panašaus į "šv. Jono valandą". Didįjį penktadienį Bažnyčia kviečia mus permaldauti Dievą. "Melskimės už šventąją Dievo Bažnyčią". Mums patiekama maldai medžiaga. Visų pirma suteikiama tema, po to patiekama medžiaga. "Kad Viešpats teiktų jai visoje žemėje ramybę, ją sujungtų ir saugotų". Paliekama čia vietos ir laisvai, privačiai maldai. Diakonas kviečia: "Klaupkime". Tikintieji suklaupia privačiai maldai ir tyliai meldžiasi. Po to stubdiakonas gieda: "Kelkitės". Kunigas pagaliau tarytum sujungia visų maldas ir išreiškia jas viena malda.

Taip "šv. Jono valanda" turi gerą pagrindą. Ją atliekant, renkama patirtis. Vadovas turi labai gerai pasirengti šitai valandai, visa permąstyti. Tik paviršutiniškas tos valandos atlikimas liks be pasekmių.

* * *

Jėzus prikelia Jairo dukterį

(Šv. Jono valanda)

Evangelija: Mork. 5, 21-25 ir 35-43

Prieš vaikus pastatomas atitinkamas paveikslas. Vadovas papasakoja vaikams įvykį. Jėzus buvo apsuptas minios. Per minią grūdosi vienas žmogus. Tai buvo sinagogos viršininkas. Ko jis čia nori? Jis susijaudinęs, išblyškęs. Jis parpuola prie Jėzaus kojų. Negirdėta. Jis kviečia Jėzų. Bet Jį sulaiko savo reikalu viena moteris. Jėzus jau buvo beeinąs. Bet atskuba pasiuntinys. Jis patraukia sinagogos viršininką už drabužio ir sako: "Viskas baigta. Nevargink Mokytojo. Tavo duktė mirė". Sinagogos viršininkas labai pergyveno dėl to pranešimo. Jėzus jam pasakė: "Nebijok!"

Jėzus, sinagogos viršininkas ir jų palydovai buvo pakeliui į viršininko namus. Iš tolo buvo girdėti vamzdelių grojimas ir moterų raudos. Jėzus atėjo į namus. Minia buvo praskirta. Jėzus pasakė: "Vaikas miega". Atsakymas į tą pasakymą buvo netikėjimas ir pajuoka. Jėzus įsakė nereikalingiems ir netikintiems žiūrovams išeiti iš kambario. Paveiksle jie stovi už tvoros. Kambarį visi nutilo. Žibėjo mirusiai žiburėlis. Buvo padėtas mirusiai vainikas. Jos veidas buvo geltonas kaip vaškas. Pulsas neduoda jokio ženklo. Krūtinė nesikilnoja. Jos rankos šaltos, sustyrusios. Kambario kampe stovi užverktomis akimis motina. Tyla visur. Jėzus prieina prie mirusios lovos. Jis paima mergaitę už rankos ir pasako: "Mergaitė, sakau tau, kelkis". Mergaitė iš gilumos atsiduso, palengvėle atmerkė akis. Visi nustebę žiūrėjo į atgijusią mergaitę. Mergaitė buvo visiškai sveika, pribėgo prie motinos, apkabino jos kaklą, apkabino tėvelį. Mergaitės tėvai buvo sukrėsti. Jie atvedė mergaitę pas Jėzų. Ji padėkojo, pabučiavo Jo rankas. Visą gyvenimą ji žinojo: ji buvo mirusi, o Jėzus prikėlė ją, grąžino jai gyvybę. Ji negalėjo užmiršti Jėzaus, kuris grąžino jai gyvybę.

Jėzus stovi ir prieš tave. Krikšto sakramentu Jis grąžino tau antgamtinę gyvybę, suteikė amžinąjį gyvenimą. Tu gyveni Jo malone, Jo gerumu, Jo meile. Žinai, kiek jam kainavo tavo antgamtinė gyvybė. Jis įsikūnijo, mirė prie kryžiaus, prisikėlė.

Visa - dėl tavęs. Ne tik kartą Jis pasiaukėjo dėl tavęs. Jis nuolat stiprina tave savo kūnu, suteikia daugybę malonių.

Pagiedama atitinkama giesmė įtempimo sumažinimui.

Mūsų atsakymas

Mes Jėzui už Jo gerumą atsakysime: padėka, atgaila, meile, prašymais. Padėka.

Vaikai susėda suoluose. Pasitarsime, už ką turime padėkoti Jėzui.

Vaikai atsiklaupia ir, tyliai meldamiesi, dėkoja. Vadovas atsiklaupia tarp vaikų.

Vadovas kalba padėkos maldą, o vaikai atsako: "Mes dėkojame Tau, o Jėzau". "Tu dėl mūsų atėjai į pasaulį. Tu atnešei nuo Tėvo Linksma Naujieną. Tu mus pašaukei amžinajam gyvenimui. Tu mums atnešei tikėjimo tiesas. Tu pamokei mus tiesos. Tu dėl mūsų nuodėmių prakaitavai krauju, mirei prie kryžiaus, suteikei mums dievišką gyvenimą, parengėi mums vietą danguje. Tu visada mąstai apie mus, rūpiniesi mumis. Tu visada esi mums gerasis Ganytojas". Vaikai kiekvienu atveju atsako: "Mes dėkojame Tau, o Jėzau".

Atgaila.

Vaikai susėda. Vadovas vaikams pateikia tokias mintis: Koks būtų mūsų gyvenimas, jei Jėzus mums nebūtų geras? Mes turime dažnai mąstyti apie gerąjį Jėzų, turime visa daryti Jo garbei, turime noriai kalbėti su Juo, lankyti bažnyčią, tvirtai kovoti su blogiu, ginti gerį, vengti blogio. Mes gi turime prisipažinti, kad dažnai esame savanaudžiai, tingūs, nenoriai meldžiamės, mėgstame ginčus, nenoriai padedame kitiems.

Visi vaikai suklaupia ir prašo Viešpatį atleidimo.

Vadovas kalba maldą, o vaikai protarpiais atsako: "Atleisk mums, Jėzau". Vadovas kalba: "Mes per mažai mąstėme apie Tave. Mes per mažai dėkojome Tau. Mes per mažai kalbėjome su Tavim. Mes per mažai mylėjome Tave. Mes išsiblaškę kalbėjome maldas, nenoriai, be meilės meldėmės. Mes užmiršome, ką Tu padarei dėl mūsų. Mes per mažai darbavome Tavo karalystės išplitimui". Vaikai atsako: "Atleisk mums, Jėzau".

Meilė.

Vaikai susėda. Vadovas kreipia vaikų dėmesį į švč. Jėzaus širdį ir Jo troškimą, kad visi žmonės mylėtų Jį ir būtų laimingi. Mes džiaugiamės, kad Jėzus myli mus. Jėzus myli mus ir parodo mums savo širdies gerumą.

Vaikai suklaupia ir kiekvienas laisvai meldžiasi.

Vadovas meldžiasi, vaikams neatsakant: "Tu, Viešpatie, esi geras. Tu turi visiškai pažinti mane. Aš neturiu ko nors slėpti nuo Tavęs. Tu vadovauk man, nes visa geriausiai žinai. Visa noriu išpasakoti Tau. Visa noriu daryti su Tavim ir Tau. Tu džiaugiesi mano žaidimais, mano

nusišypsojimu, visa mano jaunyste, jei aš nedarau ko nors blogo. Tu nori padaryti mane laimingą. Padėk man išlikti geru. Noriu vis labiau pažinti Tave, Tavo mintis, Tavo troškimus. Noriu gyventi arti Tavęs, Tavo meilės šviesoj”.

Prašymai.

Vaikai sėdi. Vadovas pasako maždaug tokias mintis: Mes turime prašyti Jėzų. Kitaip ir negali būti. Ištiestos Jėzaus rankos pilnos dovanų mums. Mes turime prašyti didelių dovanų. Jėzus išklause Jairo maldos, išklausys ir mūsų. Pamažystime, kas yra svarbiausia.

Vaikai suklaupia ir tyliai meldžiasi.

Vadovas meldžiasi, o vaikai protarpiais atsako: “Vis daugiau žmonių tepažįsta Tave ir Tavo skelbtas tiesas. Teišsiplatiną Bažnyčia visame pasaulyje. Meilė Tau tedidėja visų širdyse. Teatsiranda vis daugiau narsių kovotojų. Mes norime garbinti ir pradžiuginti Tave. Duok tikintiesiems gerų kunigų, netikintiesiems - uolių misionierių. Visiems duok kasdienės duonos. Išlaisvink belaisvius. Suteik ramybę šeimoms, ramybę pasauliui. Pašalink neapykantą, pavydą, visas nuodėmes, visoki blogį. Mes norime visada būti su Tavim, būti Tavo nuosavybe.

Visi atsistoja. Mūsų maldos valandėlė pradžiugino Viešpatį. Dabar pagiedosime Jam giesmę.

Ryžtinga malda

Barškindamas raktais, zakristijonas nuėjo per bažnyčią į zakristiją. Baigėsi vakaro pamaldos. Paskutiniai penitentai, kurie priėjo išpažinties, pakilo. Bažnyčioje vienas po kito buvo gesinami žibintai. Dievo namuose prasidėjo šeštadienio vakaro tyla. Laikrodis mušė 9 valandą. Kunigas atidarė klausyklos dureles, nusiėmė stulą ir keliems akimirksniams atsiklaupė pas švč. Marijos altorių. Po to pakilo ir išėjo iš bažnyčios. Pas klebonijos duris sustabdė jį vienas jaunuolis. “Ar galiu paklausti, kunige kapelione?” - ištare jis. Kunigas atidarė savo kambario duris, uždegė kambaryje šviesą ir paprašė svečių atsisėsti. Pranciškus atsisėdo mažoje nendrių kėdėje. Kunigas atsisėdo pas savo rašomąjį stalą ir paklausė:

- Ką norėjai pasakyti, mielas Pranciškau?

- Norėčiau kai ko paklausti, ką man pasakėte, ko aš nesupratau. Jūs pasakėte: “Tavo gyvenimas su Dievu netvarkoj”. To aš nesuprantu. Tiesa, galėčiau daug ką tobuliau padaryti. Bet aš kiekvieną rytą ir vakarą pasimeldžiu, lankau bažnyčią, vengiu nuodėmių. Ar tai niekis?

- Taip, - palenkė galvą kunigas. - Jūs įsivaizduojate, kad padarėte viską, tačiau, ar žinote, ką Dievas mąsto apie tai? Visa tai gražu, bet taip nepažengiama pirmyn. Trūksta svarbiausio dalyko.

- Kas yra tas svarbiausias dalykas? - paklausė nusteбęs jaunuolis.

- Svarbiausias? Tai Jūs. Jūs sukalbate ryto, vakaro maldas, šventadienį ateinate į bažnyčią ir sakote, kad tai viskas. Jūs tai padarote ir sakote: "Dabar atsiskaičiau su Dievu. Man Dievas jau negali padaryti priekaišto". Taip Jūs apsikasete savo apkasuose ir neperžengiate jų. Dievas gi sako: "Aš noriu ne tavo dovanų, bet tavęs".

Pranciškus truputį susimąstė. Jis pradėjo šį tą suprasti, bet ne viską. Kunigas kalbėjo:

- Jūs sukalbate ryto, vakaro maldas, prieinate išpažinties, dalyvaujate šv. mišiose ir manote, kad atsiskaitėte su Dievu. Tarp vieno ir kitų sekančių sielos lavybų Jūs nepamąstote apie Dievą. Tai apsikasimas savo apkasuose.

Pranciškus surimtėjo, susimąstė ir paklausė:

- Kaip galiu visa tai padaryti kitaip?

- Sakykite, mielas Pranciškau, ar Jūs turite drąsos?

- Manau, kad turiu.

- Ar Jūs turite drąsos rizikuoti savo gyvybe?

- Jei taip turi būti, tai taip. Bet ką Jūs turite galvoje?

- Noriu Jus pamokyti maldos, kuri yra lyg pasirašymas sau mirties nuosprendžio. Ta malda yra labai trumpa, tačiau tas, kuris nuoširdžiai sukalba ją, tas pradeda gyventi su Dievu. Tačiau nelengva sukalbėti ją.

- Kokia tai malda?

- Ta malda yra: "Viešpatie, daryk su manim, kaip patinka Tau". Ar atkreipėte dėmesį, ką tai reiškia? Kuris taip meldžiasi, tas jau nepriklauso sau, tas paaukoko viską, paaukoko savo gyvenimą Dievui, paaukoko besąlygiškai. Jis nežino, kaip Dievas pasiels su juo. Jei Dievas padarys jam tai, ko jis nesupras, kas išoriškai baugins jį, tuo jis nesiskųs, nes jis sutiko palikti Dievui su juo daryti tai, kas patinka Dievui. Todėl turi būti patenkintas viskuo, kas atsitiks. Toks žmogus paliko visišką laisvę geriausiajam, švenčiausiajam, išmintingiausiajam Dievui, perleido savo gyvenimo vadovavimą Dievui. Tuo būdu prasideda gyvenimas su Dievu.

Pranciškus tą vakarą nėjo ilsėtis įprastu laiku. "Ar turite drąsos?" Tai pasakė kapelionas. Jis mąstė apie savo mažas maldas. Jis įsivaizdavo esąs 8 metų amžiaus vaikas, kuris sėdi gilioj duobėj. Su juo buvo ir didesnių vaikų. Jie pagaliau iššoko iš trijų metrų gylio duobės ir šaukė jį. Jis kopė aukštin. Jam likti duobėj buvo baisu. Panašiai jis jautėsi dabar. Jis jautė sielos gyvenimo pavojų ir netikrumą. Jis turi visiškai pavesti savo Dievui. Iki šiol jo gyvenime nebuvo ramybės ir tikrumo. Dabar jis pamatė, kad jo

vidaus gyvenime yra daug tuštumos, jautė, kad ji degina nauji reikalavimai.

Sekančiose bendrose šv. mišiose Pranciškus nėjo priimti šv. Komunijos, nes jautė, kad Dievui nepaaukojo to, ką turėjo paaukoti. Kapelionas pastebėjo tai ir po pamaldų jį paklausė:

- Na, mielas Pranciškaus, kaip Jums sekasi kalbėti trumpąją maldą?

- Taip besimeldžiant, man nyksta žemė po kojų.

- Visai teisingai. Taip turi būti, nes, taip meldamiesi, mes visiškai pasivedame į Viešpaties rankas. Šita malda iš tikro yra tik išpažinimas, kad Dievas yra išmintingesnis, galingesnis ir geresnis negu mes. Taip besimeldamas žmogus gali teisingai atlikti sąžinės sąskaitą. Jei kuris nori apginti savo teises, tas nepasitikti Dievu. Tai blogiausias dalykas.

- Tad visa, ką aš iki šiol dariau, yra bloga?

- Tai ne visiškai tiesa. Jūs buvote tik prieangyje. Jūs kada nors ateisite į šventovę. Nemielos žmogaus dovanos Dievui, jei žmogus pirma visiškai neišsižada savęs ir visiškai nepasiveda Dievui, nesako: "Viešpatie, daryk su manim, kas patinka Tau". Taip turime sakyti ne tik kartą, bet visada.

Pranciškus tylėjo. Po valandėlės jis pasakė:

- Dievas reikalauja daug.

- Sakote: "Daug"? Ne; Dievas reikalauja visko. Jis reikalauja visiško pasiaukojimo. To Jis turi reikauti. Dievas apšviečia ir visiškai vadovauja tam, kuris visiškai pasiveda Jam. Jis yra Dievas.

- Kartais išrodo, kad visiškas pasivedimas Dievui yra rizikavimas, šuolis į tamsą. Tačiau tam, kuris kartą drįsta padaryti tą šuolį, visa galų gale pasirodo šviesu ir gražu, nes tik tada žmogus pradeda gyventi su Dievu. Tada jis mąsto, kuria su Dievu. Taip žmogus yra savo namuose.

- Gyvenime atsitinka, kad žmogus nejaučia gyvo ryšio su Dievu. Tai kaip mirties kvapas. Savo gyvenimą aptariame su Dievu, pasivedame Jo vadovavimui. Ateis metas, kada pasijusime laimingi, kad visiškai pasivedėme Dievui. Tada mums vadovaus geriausias ir išmintingiausias Dievas, tada mes gyvensime su Dievu.

Pranciškus atsistojo.

- Dėkoju Jums.

Kai jis atsisveikino kunigą irėjo į bažnyčią, jisėjo atsargiai, susitelkęs, lyg neštų brangų indą, kurį turi saugoti, kad nesudužtų. Bažnyčioje jis suole ilgai mąstė apie tai, kas sujaudino jį. Dievas visa gali, Dievas visa žino geriausiai, Dievas myli mus.

Dabar išnyko jo nepasitikėjimas Dievu. Juokingas jam dabar išrodė jo užsidarymas savyje, kuris sudarė sieną tarp jo ir Dievo.

Jis suėmė savo veidą delnais ir meldėsi tyliai, be žodžių. Jis laimingas visiškai pasivedė Dievui. Kartkartėmis jo lūpos sušnibždėdavo:

- Viešpatie, aš čia esu, padaryk su manim, ką tik nori, aš visiškai priklausau Tau.

Ministrantų pamaldumas

Ministrantai gali mums sukelti kai kurių rūpesčių. Mums rūpi, kad jie nevėluotų į šv. mišias, nesikalbėtų šv. mišių metu, neapsidegintų kamžų, slapta nežaistų su varpeliais pas altorių.

Tačiau visi šitie dalykai yra maži, palyginus juos su sielos vadovų rūpesčiu, kad ministrantai neprarastų pamaldumo. Sunkumas yra tas, kad jie, dažnai sukinėdamiesi apie Švenčiausiąjį, gali netekti pagarbos Jėzui, gali pasidaryti abejingi švenčiausiems dalykams. Atsiranda sunkumų. Jei jie melsis susitelkę šv. mišiose pas altorių, jie gali užmiršti paskambinti reikiamu metu varpeliu, gali neatkreipti dėmesio į atsakymus šv. mišiose. Jei kreips dėmesį į išorinius dalykus, jie gali netekti pamaldumo. Sielų vadovams iškyla klausimas: kaip padaryti ministrantus tikrai pamaldžius? Kokių maldų reikalauti iš jų? Ar leisti jiems šv. mišių metu ir tarnaujant šv. mišioms priimti šv. Komuniją? Po to jie tuoj turės imti vandens ir vyno indelius. Taip išsiblaškys. Kaip išspręsti šią problemą?

Yra du pamaldumo būdai. Yra tik vidaus pamaldumas, taip pat drauge vidaus ir išorinis pamaldumas. Pirmos šv. Komunijos einančius vaikus pamokome melstis, uždengus rankutėmis veidus. Taip pašalinama išorinė įtaka, apsaugojama nuo išsiblaškymų, geriau veikia vaizduotė, vidaus jausmai. Mes netrukdomai kalbamės su Išganytoju. Šitas pamaldumas būtinas. Tik taip mūsų malda įgaus jėgos.

Yra ir kitoks pamaldumo būdas. Į mūsų maldą traukiami išorinio pasaulio šventi daikai ir šventi veiksmai, kuriuos galima matyti, girdėti, pajusti. Visi tie dalykai nėra maldos sutrukdymai, o priemonė. Tai pamaldumas "su atviromis akimis". Šituo būdu meldžiasi kūnas ir siela, širdis ir jausmai. Šitaip meldžiamasi stovint, klūpant, klausant, atsakinėjant, giedant, tylint, žiūrint į altorių, į kieliką, sekant smilkymą, šventas apeigas, einant šv. Komunijos, priimant šv. Komuniją.

Iš šito paaiškinimo matyti, kad būtų klaidinga reikalauti iš ministrantų pirmojo meldimosi būdo. Tokį pamaldumą trukdytų tarnavimas šv. mišioms. Atsiklaupimai, atsistojimai, skambinimai varpeliu, paruošimas knygos neturi trukdyti jų pamaldumo, bet turi skatinti jį. Pakartojimas "Kyrie eleison", atsakymas į "Viešpats su jumis" visų tikinčiųjų vardu, minėjimas gyvųjų, konsekracija, minėjimas mirusiųjų. "Tėve mūsų",

ramybės linkėjimas prieš šv. Komuniją skatina širdyje pamaldumą. Ministrantai turi būti pamokomi suprasti svarbiausias apeigas, simbolių reikšmę, kad jų tarnavimas šv. mišioms būtų sąmoningas. Visų pirma vaikų mokytojai turi mylėti apeigas ir pergyventi jas. Gerai pamokytų ministrantus apeigų supratimo Guardini knygelė „Šventieji ženklai“.

Vaikas turi būti išsąmonintas, kad pamaldus atsiklaupimas yra Dievo pagarbinimas, tarytum Viešpačiui pasakymas: „Tu esi didis, o aš mažas“. Atsiklaupimas yra žmogaus vidaus pasaulio išraiška. Nešimas vyno ir vandens indelių ant altoriaus vaikui turi priminti žmogaus aukojimąsi Dievui. Kai jis neša ant altoriaus knygą, jis turėtų prisiminti monstraciją nešantį kunigą, kad pajustų pagarbą šventiems daiktams.

Taip visa, ką daro šv. mišiose kunigas ir ministrantas, ministrantų ne tik neišblaškys, bet sustiprins jų pamaldumą. Net nesukalbėdamas kokios nors maldelės, ministrantas gali pamaldžiai dalyvauti šv. mišiose.

Ministrantams, pvz., paaiškiname priklausymo prasmę. Priklausymas mums primena, kad Dievas yra didis, o mes esame maži. Mes norime tarnauti Jam. Gali melstis ir Viešpačiui kalbėti taip pat kurčias nebylys. Dievą garbiname galvos palenkimu. Dievą pagarbiname parpuolimu prieš Jį ant žemės (kunigų šventimų metu). Ministrantų priklausymai yra Dievo garbinimas. Stalčius taip pat priklaupia, kai kala grindims lentas. Tačiau jo atsiklaupimas šiuo atveju nėra Dievo garbinimas. Mums klaupiant, turi siela garbinti Dievą. Taip Dievo garbinime dalyvauja mūsų kūnas ir siela.

Atliekame lavybą. Atsiklaupiame. Sielos vadovas sako: „Mūsų keliai dabar garbina Viešpatį. Mes savo kūnu jaučiame, kad esame maži, bejėgiai, o Dievas didis. Mes klūpome, nors tylime, bet ta tyla, klūpojimu garbiname Dievą. Panašus Dievo garbinimas yra nešimas mišiolų, skambinimas varpeliu šv. mišiose, nešimas vyno ir vandens indelių šv. mišioms, plovimas rankų, sudėjimas rankų, nusilenkimas, mušimasis į krūtinę ir kiti panašūs į juos veiksmai.“

Religingumą skatina ir visi daiktai, kuriuos mato bažnyčioje ministrantas: altorius, kielikas, žvakės, plotkelė, vynos, mišiolas, kunigas ir kt.

Mes mąstome apie altorių. Kas jis yra? Jis skirtas Dievo garbinimui, šv. mišių Aukai. Jis iš akmens, švarus, meniškai padarytas. Altorius yra viso mūsų pamaldumo centras, į kurį atkreipia savo žvilgsnius visa parapija; Dievo vaikų šeimos stalas, puotos danguje simbolis, aukojimo vieta, dangaus vidurys, Kristaus nešėjas. Šitas altoriaus prasmės paminime vaikams ne iš karto, ne vienu atveju, bet įvairiomis progomis, kad daugybė simbolių nenuaidėtų be dėmesio pro jų ausis. Altoriaus, sakoma, yra, pvz., durys į dangų. Durys atskiria vieną vietą nuo kitos. Savo dovanas, savo gerus pasiryžimus mes nešame ant altoriaus, pas Jėzų tabernakulyje. Nuo

altoriaus mūsų dovanos, mūsų pasiryžimai tarytum pro duris perduodami Viešpačiui.

Altorius yra aukojimo vieta. - Mes skiriame Dievo garbei visus savo veiksmus pas altorių.

Altoriuje yra Kristus. - Mes būsimė Kristaus nešėjai visiems, taip pat netikintiems.

Tai primename ministrantams prieš šv. mišias. Jei ministrantai taip bus auklėjami, nereikės bijoti, kad jie gali apsiprasti su šventais daiktais ir pradėti negerbti jų. Taip tarnavimas šv. mišioms padarys juos tik pamaldesnius.

Priimantieji šv. Komuniją ministrantai turi tuoj pat po priėmimo šv. Komunijos imti lėkštelę ir nešti šv. Komunijos dalinimo metu. Vaikų dėmesys tokiu būdu tuoj po priėmimo šv. Komunijos gali būti išblaškytas, besidairant į priimančius šv. Komuniją, į aplinką. Tokių vaikų dėmesį atkreipiame į priimančių šv. Komuniją susitelkimą, rimtį, jų vidaus pergyvenimus. Jie pamatys kitų pamaldumą ir patys sustiprės. Lėkštelę, kuri ministrantų laikoma ties priimančiu šv. Komuniją, galėtų vienas kitam perduoti, patys priimantieji šv. Komuniją, nors šiuo atveju gali būti dar daugiau išsiblaškymų.

Nuolatinė malda į Kristų

Labai pagyvina religinį gyvenimą nuolatinė malda. Trumpomis maldelėmis galime nuolat kreiptis į Viešpatį. Jas galima parinkti taip, kad jos atitiktų liturginių metų mintį.

Įeiname į bažnyčią. Daugelyje bažnyčių matome gražiamą soste švč. Trejybę. Įėję į bažnyčią ir pamatę tokį paveikslą, mes ištariame: "Viešpatie, pasigailėk manęs".

"Kyrie eleison" turėtų pasigirsti ne tik šv. mišiose, bet taip pat kiekvieną dieną ir kiekvieną valandą kiekvienoje vietoje. Šią liturgijos kreipimąsi galima panaudoti nuolatinei maldai. Nesunku yra mintinai išmokti kad ir tokį kreipimąsi į Viešpatį: "Kristau, Dievo Sūnau, pasigailėk manęs". Taip, kartojant dienos metu dažnai šią ar panašią maldelę, mūsų gyvenimas yra nuolatinė malda. Galima pasirinkti ir kitų maldelių, kurios atitiktų mūsų sielos nuotaikas ir laikotarpį, pvz., "Viešpatie Jėzau Kristau, Dievo Sūnau, pasigailėk manęs". "Kristau, gyvojo Dievo Sūnau, pasigailėk manęs". "Kuris sėdi Tėvo dešinėje, pasigailėk manęs". "Garbė Dievui Tėvui, Sūnui ir šv. Dvasiai".

Savaitės laikotarpiu galima keisti kreipimąsi: "Kristau, gyvojo Dievo Sūnau, pasigailėk manęs". "Kuris ateisi į pasaulį, pasigailėk manęs". "Garbė Dievui Tėvui, Sūnui ir šv. Dvasiai, kaip buvo pradžioje, dabar ir visada ir amžiais".

Trumpomis, karštomis maldelėmis galime kreiptis į Kristų, tik pabudę, pradėdami darbą, kelyje, prieš užmigdami. Trumpas, karštas maldeles, kurias kartojame dienos metu, paversdami visą savo dieną maldos diena, galime keisti pagal liturginių metų laikotarpį:

1 advento sekmadienis: Tu ateisi į pasaulį.

2 advento sekmadienis: Tu ateisi išgelbėti pasaulį.

3 advento sekmadienis: Tu esi arti visų, kurie šaukiasi Tavęs.

4 advento sekmadienis: Visas pasaulis matys Tavo išganyką.

Kūčių dieną: Tu stovi pas duris ir beldi.

Kalėdos: Gimei iš Mergelės Marijos.

Kalėdų oktavos sekmadienis: Dievo Žodis, kuris tapai kūnu.

Metų pabaigoje: Tu esi visų daiktų pradžia ir pabaiga.

Viešpaties Apipjaustymo šventė: Ant Tavo pečių padėtas Tavo viešpatavimas.

Jėzaus Vardo šventė: Tu mano Išganytojas, mano Atpirkėjas.

Trijų Karalių šventė: Tu apsireiškei pasauliui.

Šv. Šeimos šventė: Tu gyveni tarp mūsų.

2 sekm. po Trijų Karalių: Tavo viešpatavimas užpildo visatą.

3 sekm. po Trijų Karalių: Tu gali visa, ko nori.

4 sekm. po Trijų Karalių: Tavęs klauso vėjai ir bangos.

5 sekm. po Trijų Karalių: Tu pakenti blogį.

6 sekm. po Trijų Karalių: Tu stiprini mumyse viltį.

Švč. Marijos Įvedybos: Tu šviesa pagonių apšvietimui.

Septuagezima: Tu vienas veiki visuose.

Seksagezima: Tavo dirva yra visas pasaulis.

Kvinkvagezima: Tu padarai, kad akli mato.

Pelenų diena: Tu pakeli iš dulkių beturtį.

1 gavėnios sekm.: Gundomas kaip mes.

2 gavėnios sekm.: Tavo veidas šviesesnis už saulę.

3 gavėnios sekm.: Tu suriši šėtoną.

4 gavėnios sekm.: Tu duodi maisto tinkamu metu.

Kančios sekmadienis: Tu Nauj. Įstatymo Tarpininkas.

Verbų sekmadienis: Klusnus iki mirties prie kryžiaus.

Didysis ketvirtadienis: Tu myli mus be ribų.

Didysis penktadienis: Tu kaip Dievas viešpatauji nuo kryžiaus.

Didysis šeštadienis: Prikaltas prie kryžiaus, numiręs ir palaidotas.

Velykos: Tu kėleisi iš mirusiųjų.

Atvelykis: Mano Viešpats ir mano Dievas.

2 sekm. po Velykų: Gerasis Ganytojas.

3 sekm. po Velykų: Tu visas dienas esi su mumis.

4 sekm. po Velykų: Tu esi Tiesa, Kelias ir Gyvenimas.

5 sekm. po Velykų: Tikras Dievas iš tikro Dievo.

Kristaus Dangun Žengimo šventė: Įžengei į dangų.

Sekmadienis po Dangun žengimo: Sėdi Tėvo dešinėje.

Sekminės: Tavo Dvasia pripildo žemės skritulį.

Švč. Trejybės sekmadienis: Dvasioje vienas su Tėvu.

Devintinės: Tu gyvenimo Duona.

Devintinių oktavos sekmadienis: Kuris valgo Tave, tas nealks.

Švč. Jėzaus širdies šventė: švelnios ir nuolankios širdies Jėzau.

Švč. Jėzaus širdies šventės oktavos sekm.: Tavo širdis visa žino.

4 sekm. po Sekminių: Tu stiprus Didvyris.

5 sekm. po Sekminių: Tu tiesos Saulė.

6 sekm. po Sekminių: Tu beturčių Bičiulis.

7 sekm. po Sekminių: Tu gyvybės Davėjas.

8 sekm. po Sekminių: Tu dangaus šeiminingas.

9 sekm. po Sekminių: Tu pasaulio Likimas.

10 sekm. po Sekminių: Tu nusidėjėlių Bičiulis.

11 sekm. po Sekminių: Tu visa darai gerai.

12 sekm. po Sekminių: Tu amžių tikslas.

13 sekm. po Sekminių: Tu gali padaryti mane turtingą.

14 sekm. po Sekminių: Tu amžiais ištikimas.

15 sekm. po Sekminių: Senosios ašaros nudžius.

16 sekm. po Sekminių: Pasaulio Išganytojas.

17 sekm. po Sekminių: Visų valdovų Valdovas.

18 sekm. po Sekminių: Tau duota visa valdžia.

19 sekm. po Sekminių: Tu dangaus sužieduotinis.

20 sekm. po Sekminių: Tu laiko ir erdvės Viešpats.

21 sekm. po Sekminių: Tu teisi pagal savo gailestingumą.

22 sekm. po Sekminių: Tavęs laukia tautos.

23 sekm. po Sekminių: Tu gyvybės ir mirties Viešpats.

24 sekm. po Sekminių: Tu padaugini mūsų tikėjimą.

25 sekm. po Sekminių: Tu visa darai nauja.

26 sekm. po Sekminių: Tu visagalis.

27 sekm. po Sekminių: Tavo valanda ateis.

29 sekm. po Sekminių: Tavo karalystė amžina.

Kristaus Karaliaus šventė; Tu visatos Karalius.

Visų Šventųjų šventė: Šventųjų spindėjimas.

Vėlinių diena: Tu Karalius, kuriam visi gyvena.

Dar galima kreiptis į Išganytoją, kalbant šv. rožančiaus "Sveika Marija", po žodžių: "Tavo Sūnus Jėzus", pridodant džiaugsmingoje dalyje:

"Kurį tu pradėjai iš šv. Dvasios".

"Kurį tu nešei pas Elzbietą".

"Kuris gimei iš Mergelės Marijos".

"Kuris aštuntą dieną paklausei įstatymo".

"Kuris buvai paaukotas bažnyčioje".

Skausmingoje dalyje:

"Kuris dėl mūsų prakaitavai krauju Alyvų darželyje".

"Kuris dėl mūsų buvai nuplaktas".

"Kuris dėl mūsų buvai erškėčiais apvainikuotas".

"Kuris dėl mūsų nešei sunkų kryžių".

"Kuris dėl mūsų buvai prikaltas prie Kryžiaus".

Garbingoje dalyje:

"Kuris prisikėlei iš mirusiųjų".

"Kuris įžengei į dangų".

"Kuris mums atsiuntei šv. Dvasią".

"Kuris ateisi garbėje".

"Kurio karalystė amžina".

Trumpas, karštas maldeles į Išganytoją galime nesunkiai kalbėti litanijų būdu. Kreipimuisi arba invokacijos galime paimti iš pamokos medžiagos, iš šv. asmeniškų pergyvenimų. Litanijos maldos būdu galime užbaigti privatų šv. Rašto skaitymą ar mąstymą.

Šv. rožančiaus arba litanijų būdu kreipiantis malda į Kristų, savo maldas galime nukreipti gyviesiems ir mirusiems. Invokacijos lieka tos pačios, o atsakymai keičiasi, pvz.: "Pasigailėk jų, būk gailestingas jiems. Pasigailėk sielų".

* * *

130 progų gera daryti

Pasaulyje yra daugybė progų gera daryti. Dievas taip sutvarkė, ir tai yra labai gražu. Mes esame linksmi ir laimingi, jei galime iš Dievo meilės ką nors gero padaryti.

Kai kurie žmonės yra akli gėriui. Jie nemato progų gera daryti. Kai kurias prisiminsime, o vėliau pats išmoksi surasti jų daugybę. Šitoj srityj kiekvienas turime būti išradėjas. Dievo ir artimo meilė padaro mus išradingus. Prašyk Dievą, kad Jis atidarytų tavo akis ir širdį gėriui.

Visa daryk iš meilės Dievui. Jis yra nepaprastai geras mums. Jo meilę neškime į pasaulį. Įpraskime kiekvieną dieną ką nors padaryti iš meilės Dievui. Juo labiau pradžiuginsime kitus, juo patys būsime laimesnėsni. Prisiminsime kai kurias progas gera daryti.

I. Namuose pas tėvus

1. Šiandien motutei pasakyk: Kuo galiu Jums padėti?
2. Atnešk iš malkinės ar rūsio malkų ar anglių.
3. Padėk išplauti lėkštes, indus.
4. Padėk visa iššluostyti.
5. Nuvalyk visos šeimos batus.
6. Nubėk į parduotuvę.
7. Parenk stalą pietums, pusryčiams, vakarienei.
8. Atkreipk dėmesį, kad nesuterštum ir nesuplėšytum savo drabužių.
9. Duris atidaryk ir uždaryk tyliai.
10. Visada paklausk greit ir linksmi.
11. Tau pavestą darbą padaryk greit ir sąžiningai.

Turi pats susirasti ir kitas progas kitiems padėti, pradžiuginti. Jei ieškosi, jų rasi daug. Miestuose jos vienokios, kaimuose kitokios. Vienokios jos darbininkų šeimoje, kitokios ūkiuose, dar kitokios vilose; vienokios berniukams, kitokios mergaitėms.

II. Bendraujant su kitais vaikais

12. Pasidalink priešpiečiais su neturinčiais.
13. Nuo šalčio kenčiančiam vaikui paskolink pirštines ar palatą.
14. Jei turi šokolado ar kitų skanumynų, pasidalink jais su kitais.

15. Vargstančius vaikus, tėveliams sutinkant, tavo vardadienio ar kokios šventės proga pasikviesk ir pavaišink.
16. Kai du susiginčija ar susipeša, sutaikink.
17. Užink kuo įdomiau nuobodžiaujančius.
18. Pakviesk kitus pažaišti.
19. Leisk pažaišti mažiesiems.
20. Paskolink kitiems dalį savo žaislų.
21. Paskolink kitiems paskaityti gerų knygų.
22. Aplankyk sergantį vaiką.
23. Sergančiam vaikui ką nors nunešk.
24. Sergančiam parašyk laišką ar padėk jam parašyti jo vardu.
25. Perrišk jo užrištą ranką, sužeidimą.
26. Verkiantį už save mažesnę paguosk.
27. Pradžiugink mažesnius.
28. Mažesniems parodyk žaidimų ir pažaisk su jais.
29. Papasakok mažiesiems pasakų.
30. Mažiausiems nuvalyk nosį.
31. Būk geras mažiesiems.
32. Padrąsink nusiminičius, padėk jiems.
33. Priimk vaikus, kuriuos kiti atstūmė.
34. Globok silpnesnius.
35. Užtark tą, kuriam daromas neteisingumas.
36. Rūpinkis kitais.
37. Padėk kitiems varge.
38. Negabiems padėk parengti pamokas.
39. Paaiškink, ko jie nesupranta.
40. Mažesnius pamokyk tikėjimo.
41. Pamokyk nemokančius melstis.
42. Pasimelsk su kitais.
43. Papasakok jiems apie Jėzų.
44. Nusivesk juos į bažnyčią.
45. Apsileidusius vaikus sekmadienį pakviesk į pamaldas.
46. Apsileidusius pakviesk mėnesinės išpažinties.
47. Kitus paragink sekmadienį priimti šv. Komuniją.
48. Kitus paskatink daryti gera.
49. Kitus sulauk nuo nuodėmės.
50. Būk geras kitiems, nors jie tau ir nebūtų mieli.
51. Pataupyk pagoniukų misijoms.
52. Parink misijoms pašto ženkliukų.
53. Padėk kitiems geru patarimu.
54. Jei, žaidžiant futbolą, per daug žaidėjų, užleisk kitam vietą.

55. Pamokyk kitus rankdarbių.
56. Paįvairink laiką nuobodžiaujantiems.
57. Dalyvauk kitų džiaugsmuos.
58. Padėk kitiems, kai jiems bus sunku.
59. Pagirk gera darančius.
60. Džiaukis, kai bus giriami kiti.
61. Užleisk kitiems pirmenybę.
62. Uoliai dalyvauk rengiamose sielos lavybose.

Dievas tau gyvenime nurodys daugybę kitų progų. Tik atidaryk akis ir širdį.

III. Su suaugusiais

63. Parodyk kelio nežinančiam keleiviui kelią.
 64. Padėk išstumti iš pasiūrės vežimą.
 65. Dirbančiam paduok darbo įrankius.
 66. Einantį praleisk praeiti taku.
 67. Padėk nuimti nuo dviračio ryšulius.
 68. Sutvarkyk, apšvarink aplinką, ko nepadaro kiti.
 69. Atkreipk dėmesį į pavojų.
 70. Apsaugok kitus nuo nuostolių.
 71. Patark kitiems.
 72. Pasiūlyk ir užleisk vyresniesiems vietą (autobuse, namuose, bažnyčioje).
 73. Bičiuliškai pasveikink kitus.
 74. Aplankyk sergančius senelius.
 75. Nunešk jiems gėlių.
 76. Ką nors paskaityk.
 77. Sunkiai sergantiems pakviesk kunigą.
 78. Pasimelsk už visus, kuriuos sutinki gatvėj.
- Kiekvienas vaikas mieste ir kaime, ūkyje, darbo vietoje randa daugybę progų gera daryti.

IV. Gyvulių pasaulis

79. Pamaitink išalkusius žvėrelius, gyvulėlius.
80. Nuvyk karvei nuo akių muses.
81. Nužerk nuo tako sliekus, sraiges, kad nebūtų suminti.
82. Negyvą paukštį palaidok.

Kaime gyvenantieji vaikai ras daugybę panašių progų gera daryti gyvulėliams.

V. Nusigalėjimai iš meilės Dievui

83. Ryte išbudęs tuoj pat kelkis.
 84. Skaniausių valgių neimk arba imk mažai.
 85. Prisvilusią sriubą valgyk, nekreipdamas dėmesio, kad ji prisvilus.
 86. Iš meilės Jėzui kantriai pakęsk troškulį.
 87. Kai suskaudės, nesiskųsk ir neatkreipk be reikalo kitų dėmesio.
 88. Pakęsk karštį, nesiskųsdamas ir nedejuodamas.
 89. Savo mokyklos darbus atlik rūpestingiausiai.
 90. Patylėk, kada labai norėsi kalbėti.
 91. Ne tuoj pat išpasakok visas naujienas.
 92. Nugalėk smalsumą.
 93. Nekreipk dėmesio į tai, kas tau neturi rūpėti.
 94. Kantriai lauk.
 95. Mokykloje ne laiku nekalbėk.
 96. Nepasakok apie kitus išgirstų blogų dalykų.
 97. Nesipriešindamas ir nesibjaurėdamas atlik purviniausius darbus.
 98. Išsižadėk malonių žaidimų.
 99. Kovok su savo didžiausia yda.
 100. Niekad nebūk nepatenkintas ar paniuręs.
- Kasdieninis gyvenimas tau nurodys daugybę kitų progų, kada gali nusigalėti.

VI. Iš meilės Dievui

101. Noriai mąstyk apie Dievą.
102. Pasiųsk Dievui sveikinimų.
103. Su Jėzum pakalbėk apie savo pergyvenimus.
104. Išėjęs pasivaikščioti, pakalbėk su Dievu.
105. Kiekvienaime džiaugsme dėkok Dievui.
106. Kiekvienaime darbe mielai Dievui sakyk: "Iš meilės Tau".
107. Mąstyk, kad geras Dievas žiūri į tave.
108. Paskaityk šv. istoriją.
109. Paskaityk šventųjų gyvenimų aprašymus.

110. Aplankyk bažnyčią ir pasimelsk.
 111. Apeik kryžiaus kelius ir mąstyk apie Jėzaus kančią.
 112. Kai eisi pro kryžių, pasiųsk Jėzui sveikinimą.
 113. Kai eisi pro bažnyčią, pasveikink Viešpatį.
 114. Kai imsi švento vandens, pamąstyk apie krikšto malonę.
 115. Nunešk pas kryžių gėlių.
 116. Nunešk gėlių puokštę pas švč. Marijos stovylą.
 117. Aplankyk kapus ir pasimelsk už mirusius.
 118. Pataisyk visų apleistą kapą.
 119. Pasimelsk iš maldaknygės.
 120. Sukalbėk šv. rožančių už nusidėjėlių grįžimą.
 121. Patarnauk šv. mišioms.
 122. Pamatęs gražų vaizdą gamtoje, garbink Dievą.
 123. Išgirdęs keiksmą, ištark: "Garbė Jėzui Kristui".
 124. Ką nors padaryk permaldavimui Dievo dėl žmonių nuodėmių".
 125. Pasimelsk už pagonis.
 126. Pasimelsk už kunigus.
 127. Pasimelsk už šeimas.
 128. Pasimelsk už nekrikščionių tėvų vaikus.
 129. Pasimelsk už visus, kurių sieloms gresia amžino pražuvimo pavojus.
 130. Pasimelsk už visus vargstančius, kenčiančius.
- Panašių progų sutiksi kiekviename žingsnyje. Tai puiku. Kiekvieną akimirsnį turi progą ką nors gero daryti, pradžiuginti Dievą.

* * *

Mūsų jaunimo sielos gyvenimas ir jaunimo askezė

Mūsų klausimas yra: Kaip mes vadovausime jaunimo sielos gyvenimui? Kaip mes išmokysime jaunus, pasaulyje esančius žmones tobulai mylėti Dievą?

Sielos gyvenimo pagrindimas ir išvystymas

Yra kai kurių priežasčių, kurios apsunkina šio meto jauno žmogaus sielos gyvenimą.

Jaunas žmogus mano, kad pažangą sielos gyvenime padarys pats savo jėgomis, kaip amatininkas padaro daiktą ar menininkas užbaigia savo kūrinį. Tai neteisinga. Sielos gyvenimas prasideda nuo Dievo. Dievas pašaukia mus. Dievas Tėvas pasiuntė į žemę savo sūnų, kuris suteikė mums tikėjimą, padarė mus Dievo vaikus. Taip sielos gyvenimas, religinis gyvenimas prasideda tikėjimo skelbimu. Jei skelbiamas tikėjimas, tu padedami religiniam gyvenimui pagrindai. Kai tėvelis pareina į namus, mažas sūnelis išbėga priešais, ištiesia rankutes, apkabina jį. Jis nemąsto: "Turiu atlikti savo pareigą". Jis mąsto: "Tai mano tėvelis". Sielos gyvenimas pasireiškia ne tik pareigų atlikimu. Tai turi kilti iš širdies.

Jauni žmonės per mažai kreipia dėmesio į Dievą, per mažai domisi Juo. Katekizmas jiems suteikia žinių apie Dievą, bet nesuteikia įkarščio Dievui, religijai. Religija yra reakcija, atsakymas. Todėl šitoj srityj pirmasis žmogaus klausimas turi būti ne: "Ką turiu daryti?" - bet: "Didis yra Dievas, mano Kūrėjas. Aš džiaugiuosi Juo, aš garbinu Jį". Jei to nepaisysime, mūsų sielos gyvenimas bus mums našta, tik pareigų atlikimas, mechaniškas, formalizmas. Gi religija turi būti mūsų gyvenimo pasireiškimas, mūsų džiaugsmas.

Jaunų žmonių užsiėmimai, įvykiai jų gyvenime, užuot stiprinę jų tikėjimą, jį migdo, slopina. Neturime tarnavimo Dievui sulygenti su tarnavimu pasauliui, šiam gyvenimui. Visa turi krypti į Dievą. Pasaulis, technika atkreipia mūsų dėmesį, atima iš mūsų ramybę, nepalieka vietos mūsų gyvenime Dievui.

Jėzus pašalina savo gyvenime šitas kliūtis. Jis kalba apie Tėvo veikimą, vis žvelgia į Tėvą danguje, suranda tylos valandėlių, visa, kas žemiška, kreipia į antgamtišką.

Kas yra sielos gyvenimas? Tai ne ryto, vakaro maldos, sekmadienio šv. mišios, kas mėnuo išpažintis ir šv. Komunija. Religinis gyvenimas yra gyvenimas su Dievu, bendravimas su Dievu. Pamėginkim kurti toki gyvenimą.

Religinio gyvenimo pagrindas ir pradžia nėra tik religinių pareigų atlikimas, bet tikėjimas į gyvąjį Dievą, atsakymas gyvajam Dievui.

Du bičiuliai keliauja. Jie kalba apie tai, ką mato ir pergyvena, pasitaria, ką darys, aptaria savo planus. Sužieduotiniai pareiškia, kad jie myli vienas kitą.

Panašiai yra sielos gyvenime. Mes pasakojame Dievui, kas mums rūpi, ką pergyvename; mes su Dievu aptariame, ką turime daryti; su Dievu kalbame apie tai, ką Jis pasakė ir padarė, ką mes žinome iš apreiškimo, pareiškiamo, kad mylime Jį ir aukojamės Jam.

Ryto ir vakaro malda yra religinio gyvenimo dalis. Prie oficialių ir mintinai mokamų maldų turi prisidėti laisvos mūsų maldos. Jos bus gera atrama varguose, skausmuose. Laisva ryto malda išreiškiami trys dalykai: sveikinimas ir dėkojimas, aukojimas Viešpačiui visos dienos, prašymai. Vakaro maldoj sveikiname Viešpatį, su dėkingumu ir gailėsčiu peržvelgiame dienos darbus, aukojamės Viešpačiui, prisimename visų žmonių reikalus. Mūsų padėka ir prašymai turi pakilti iki aukštesnių bažnyčios, visos žmonijos reikalų.

Ryto ir vakaro maldai būtinybė yra susitelkimas. Maldą pradedame ne staiga, bet visų pirma susitelkiame, nukreipiame savo mintis į Dievą, prisimename, kad Dievas mato mus ir laukia mūsų maldų.

Kaip auklėjame jaunimą ryto, vakaro maldai, panašiai auklėjame jį Eucharistijai, dalyvavimui liturgijoje, atgailai, išpažinčiai.

Kasdienės maldos akiratį praplečiame šešiomis kryptimis. To reikalauja mūsų Dievo meilė. Dievo meilė mumyse mus klausia: "Ką galiu padaryti"? Čia plati dirva mūsų gerai valiai, iš čia tikra pažanga sielos gyvenime.

Malda visą dieną

Praktikuokime trumpus atodūsius į Dievą, į šventuosius. Tai trumpos, karštos maldelės. Jomis mes pareiškiamo Dievui, kad mes nuolat mąstome

apie Jį, dėkojame Jam už viską, visa darome Jo garbei. Galime ištarti tokius sušukimus Viešpačiui: "Tėve, Tu esi didis". "Viešpatie Jėzau, Tu esi šalia manęs". "Šv. Dvasia, Tu gyveni manyje".

Į Dievą visos dienos metu kreipiamės įvairiomis progomis, pvz.: tekant saulei, esant kalėjime, motina su kūdikiu vežimėlyje, didmiesčio gatvėje. Apie tai, ką tokiais atvejais galime pasakyti Dievui, aptariame su jaunais žmonėmis.

Daugelio nepatenkina vien trumpos, karštos maldelės. Nuolat kartojamos tos pačios, jos gali pabosti. Reikia praturtinti jų turinį, suteikti joms kartais kitokią išvaizdą.

Nustebimo, pasiaukojimo maldos

Jauni žmonės pamokomi stebėtis dideliais Dievo darbais, taip pat aukoti Dievui savo jaunas dienas ir savo jaunas jėgas. Savo valią paaukojame Dievui, darydami besąlygiškai tai, ko Dievas nori, ir vengdami Dievą įžeidžiančių ir Dievo valiai priešingų dalykų. Šv. Nikalojus Fliujietis meldavosi: "Mano Viešpatie ir mano Dieve, atimk iš manęs visa, kas kliudo man gyventi su Tavim, ir suteik man visa, kas suartina mane su Tavim. Mano Viešpatie ir mano Dieve, atimk mane iš manęs ir duok man save". Panašiomis maldelėmis galime išreikšti Dievui tikėjimą, viltį, meilę, pagarbą, nuolankumą.

Ryžtinga malda

Tikėjimą, viltį, meilę ir kitus vidaus jausmus išreiškiame trumpomis maldelėmis. Jei šitas maldeles kalbame nuoširdžiai, karštai, jos gilina mūsų vidaus gyvenimą, suartina mus su Dievu.

Dievo supratimo, Dievo sąvokos pagilinimas

Tai įvyksta pamaldose, klausant pamokslą, religijos pamokose, religiniuose pokalbiuose, rekolekcijose.

Naudinga kasdien paskaityti kokią religinę knygą, šv. Raštą. Tai turim skaityti pamaldžiai susitelkę, maldingai.

Kūdikis, žiūrėdamas į paveikslėlį ar girdėdamas pasakojant kokį šv. istorijos minimą įvykį, mąsto. Daug mąstymui medžiagos suteikia kryžiaus kelių stotys, Evangelijos, Dievo Tėvo, Dievo Sūnaus, švč. Marijos, šventųjų paveikslai, liturginiai maldų tekstai.

Kai susitinka du vienas kitą mylį žmonės, jie džiaugiasi tuo artumu. Jaunas žmogus, kuris myli Dievą, mielai pabūva bažnyčioje, pas tabernakulį. Jis mąsto: Jėzus yra čia. Jis naudingai kartkartėmis pasako trumpų, karštų maldelių.

Malda su pasitikėjimu ištverminga

Jėzus pažadėjo ypač išklaudyti maldas už Dievo karalystę žemėje, už pažangą sielos gyvenime. Todėl jauni žmonės pamokomi prašyti tobulos Dievo meilės, širdies tyrumo, pagundos nugalėjimo, vis labiau pažinti Dievą ir Jo valią, aukotis Dievui. Tokios maldelės pavyzdys gali būti: "Padaryk, Viešpatie, mane tuo, ko norėtum turėti mane". "Taip tvarkyk mano gyvenimą, kad aš labiausiai pagarbinčiau Tave".

Malda ir gyvenimas

Visi gyvenimo įvykiai gali padėti mums susitikti su Dievu, gali paskatinti mūsų religingumą. Svarbu yra, kad mes visa priimtume iš Dievo rankų. Dievas dosniai dalina mums savo dovanas.

Visa, ką turime padaryti, vertinkime kaip Dievo mums skirtą uždavinį. Taip mes praktikuosime nuolatinį klusnumą Dievui, nuolat susitiksime Dievą, kasdien būsime vienybėje su Dievu, būsime Jam klusnūs, mylėsime Jį, gyvenime jausime" Dievo Apvaizdą.

Jaunas krikščionis pasaulyje

Jaunas žmogus turi būti sveikas, teisingai gyventi, pasaulyje turėti vietą, mylėti Dievą ir klausyti Jo. Negali kas nors pasaulyje sutrukdyti jaunam žmogui bendrauti su Dievu.

Žmogus nėra viena dvasia. Jo gyvenimas turi ir antrąją pusę. Jis turi atlikti savo pareigas pasaulyje. To neturime nevertinti. "Pripildykite žemę", pasakė Viešpats žmogui. Ūkininkas vykdo Dievo valią, dirbdamas žemę; gydytojas vykdo Dievo valią, gydydamas sergančius; amatininkas vykdo Dievo valią, pagamindamas visiems reikalingus daiktus. Tokius darbus darė Jėzus Nazarete. Kiekvienas žmogus yra Dievo atvaizdas. Jam suteikta darbo sritis ir jėgos. Jis turi atlikti jam Dievo skirtas pareigas pasaulyje ir taip vykdyti Dievo valią. Mes meilę Dievui išreiškiame dvejopai: žodžiais ir darbais. Kūdikis išreiškia meilę savo motutei, apkabindamas ją, taip pat pasakydamas: "Aš myliu Jus", ir padarydamas visa, kas jam įsakoma.

Dievas įsako mums ne tai, kas sunku, bet kas teisinga, nors tai ir nebūtų lengva. Mūsų pasiaukojimai, apsimarinimai nėra tikslas savyje, o yra skirti Dievo garbei ir sielos klestėjimui. Šitai gražu ir džiugina. Neturime niekinti pasaulio, o turime suprasti ir vykdyti tai, ką galime pasaulyje padaryti dievo garbei. Mūsų pareigos pasaulyje neturi prieštarauti mūsų pareigoms Dievui. To mus pamoko Jėzus, švč. Marija, šventieji. Kai žmogus apleidžia pasaulio reikalus, nyksta ir jo religinis gyvenimas.

Askezė

Bendravimas su Dievu pareikalauja pastangų. Tai vadinama askeze. Askezę praktikuoja tas, kuris savo gyvenimą stengiasi tvarkyti pagal Dievo valią. Askezė nėra prigimties naikinimas, o tobulinimas, šalinimas to, ką sugadino pirmųjų žmonių iškrypimas, tobulinimas gerųjų savybių.

Askeze galime pavadinti visą krikščionio gyvenimą, atlikimą savo pareigų pasaulyje. Geras amatininkas, mokslininkas, gera motina, geras auklėtojas praktikuoja daug dorybių: kantrumą, Dievo meilę, atlaidumą, artimo meilę, viešpatavimą sau, nugali tingumą, išsižada daug džiaugsmų pasaulyje.

Negatyvi askezė yra: kantrus pakentimas ligos, nemalonių žmonių, darbo naštos. Tai mūsų auka Dievui. priėmimas to neprotestuojant, kantriai yra geriausia askezė. Mes nešame savo gyvenimo kryžių su Kristum. Tai geriausia auka ir atsilyginimas.

Tikro krikščionio formavimas pasaulyje yra geriausia askezė.

Galima taip pat laisvai praktikuoti askezę. Tokia askezė gali būti kiekvienas geras darbas, pvz.: pasninkas, kad sutaupytą būtų galima atiduoti beturčiams; pakentimas įžeidimo nekeršijant, iš širdies atleidžiant; linksmas sutikimas ateinančio pirkėjo, linksmas patarnavimas jam.

Kova su savo klaidomis vyksta, praktikuojant pastebėti ydai priešingas dorybes: godus - dosnumu, kietaširdis - tarnavimą iš meilės.

Praktikuojame askezę laisvai išsižadėdami leistų dalykų; valgio, plepumo, smalsumo. Tai mūsų auka Dievui. Jei norime formuoti, tobulinti savo vidaus gyvenimą, šitos lavybės būtinos. Taip kovojama su savo klaidomis, pagundomis, nuodėmėmis.

Aukštesniam pašaukimui besirengiąs jaunuolis ar mergaitė turi išmokti išsižadėti visko, kas ne Dievo garbei, naudotis viskuo taip, lyg tai būtų ne jo. Dievas iš siekiančio tobulybės pareikalauja aukų.

Mūsų askezė yra atgaila ir permaldavimas Dievo, kurį ižeidėme nuodėmėmis. Turime pergyventi nuodėmės, blogi, kad atsakytume į tai askezė, apsimarinimu.

Jauni žmonės įsivaizduoja, kad Dievas per daug reikalauja šventumui. Tačiau sakoma: "Žmogus vertas tiek, kiek jis aukojasi". Savaime suprantama, be išsižadėjimo, be askezės neįmanomas šventumas, nei Dievo tobula meilė. Jauni žmonės mano, kad Dievas reikalauja ne to, kas teisinga, o kas sunkiausia, nemaloniausia. Suprantama, išsižadėjimas mūsų silpnai prigimčiai niekad nėra mielas. Bet tuo įrodome meilę Dievui.

Žinokime, kad Dievas nori to, kas teisinga ir gera, o ne to, kas sunku, nors tai mums ir būtų sunku. Galima teisingai pasakyti, kad žmogus vertas tiek, kiek jis myli Dievą ir daro gera, nors tai jam ir būtų sunku. Juo tobulesnis žmogus, juo jam lengviau daryti gera. Jei jam sunku, jame yra trūkumų.

Visa, kas teisinga, džiugina žmogų. Veiksmo vertė įkainuojama ne pagal jo atlikimo sunkumą, o pagal jo gerumą ir teisingumą. Geras dalykas, kuris nors ir pareikalavo daug jėgų, visada galų gale pradžiugins gerą žmogų.

"Pasauliu" galime suprasti visatą, sugedusius žmones, Dievui priešišką mintį. Vienuoliai "pasauliu" supranta visa, kas yra šalia vienuolyno. Pasaulio meilė gali reikšti žmogaus panašumą į Dievą, taip pat gali reikšti blogąją žmogaus pusę, jo nuodėmingumą.

Auka neatskiriama nuo krikščionio gyvenimo. Sielos gyvenimas formuojamas, sekant kryžių nešantį Kristų. Atgaila, permaldavimas yra mūsų atsakymas į nuodėmės blogį. Tai teisinga ir gražu.

Askezė nėra sau tikslas, o priemonė. Kaip išsireiškia šv. Tomas Akviniėtis, jos tikslas yra padaryti žmogų tobulą pasaulyje.

* * *

Turinys

Ižanga	3
Vaiko auklėjimas maldai	4
Pareiga melstis	4
Pirmasis žingsnis, kūdikį auklėjant maldai	4
Kaip prasideda maldos gyvenimas	5
Kūdikis mokosi pirmųjų maldų	6
Vaikas mokomas gerai pažinti krikščionių tikėjimą	7
Kasdienė malda	10
Malda prasidedančiu brendimo laikotarpiu	11
Šv. Jono valanda	12
Šv. mišios - gera auklėjimo maldai priemonė	12
Jaunos sielos auklėjimo maldai sritys	15
Maldos lobynas	15
Susitelkimo lavybos	16
Maldos mintis	17
Apreiškimas ir maldos temos	17
Žodžiais neišreiškta malda	19
Malda - Dievo malonės dovana	19
Klaidos maldos gyvenime	19
Kokiomis progomis galime formuoti vaikų ir jaunimo maldos gyvenimą	20
Auklėjimas maldos gyvenimui religijos pamokose	20
Mažoji jauno krikščionio maldos mokykla	22
Ryto malda	22
Vakaro malda	23
Malda prieš valgį ir pavalgius	24
Susitelkimas	25
Krikščionio diena	25
Vienas bažnyčioje	27
Šv. mišiose	28
Šv. Jono valanda	30
Kas paskatino surengti šv. Jono valandą?	30
Pasirengimas ir eiga	30
Jėzus prikelia Jairo dukterį	34
Mūsų atsakymas	35
Ryžtinga malda	36
Ministrantų pamaldumas	39
Nuolatinė malda į Kristų	41
130 progų gera daryti	45
I. Namuose pas tėvus	45
II. Bendraujant su kitais vaikais	45
III. Su suaugusiais	47
IV. Gyvulių pasaulis	47
V. Nusigalėjimai iš meilės Dievui	48
VI. Iš meilės Dievui	48
Mūsų jaunimo sielos gyvenimas ir jaunimo askežė	50
Sielos gyvenimo pagrindimas ir išvystymas	50
Malda visą dieną	51
Nustebimo, pasiaukojimo maldos	52
Ryžtinga malda	52
Dievo supratimo, Dievo sąvokos pagilinimas	52
Malda su pasitikėjimu ištverminga	53
Malda ir gyvenimas	53
Jaunas krikščionis pasaulyje	53
Askežė	54

Klemens Tilmann. Jaunos sielos auklėjimas maldos gyvenimui. 1997 03 14. 3,5 sp. l.
Išleido ir spausdino leidykla "Ramona", Vytauto g. 35, 4520 Marijampolė.